

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJAK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Teendők. II. <i>Rusticus</i>	245
Néhány szó a mezőgazdasági gépek beszerzéséről. <i>ifj. Spornon Pál</i>	246
A kolozsi bikák árverése. (=)	247
Tárca:	
Madagaszkári képek. II. <i>Z. K. E.</i>	247
Közhasznú tudnivalók. <i>S.</i>	249
Kisebbszakközlemények:	
Az almafák veszedelme. — A turfatörmelék	
A tehének járványserü elvetése . . . . . — A marhaver tápereje	248
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	249
Külföldi lapokból. <i>S.</i>	250
Egyleti élet:	
Ig. vál. ülés	251
Kormányintézkedések	251
Vegyes közlemények	252
Közgazdaság, üzlet, forgalom	252
Szerkesztői üzenetek	253
Hirdetések	

Teendők.

II.

A munkástörvény ellen a miniszteriumhoz beérkezett 42 panasz bennünk sem kelt nagyobb részvétet, vagy aggodalmat. Ez a törvény jó és szükséges. Nem mondjuk, hogy: hajszálig tökéletes.

A gazdasági napszámokról szóló V. fejezet például a szerződési feltételek megállapítását — minden korlátozás nélkül — a felek szabad egyezkedésére bizza. Vagyis: a munka áringadozása — úgy, mint eddig — a legképtelenebb határokig terjedhet. Nehogy azt gondolja azonban valaki, hogy e korlátatlanság csak az egyik fél érdekét érinti. A gazda-mesterség két ellentétes pólusa az időben: a nyár és a tél. Nyáron a munkaadó a gyengébb fél, mert sok a végezni való munka és kevés a munkáskéz. (Az igaz, hogy ennek a gyöngeségnek jóval több a védelme, mint a másik félének.) Télen megfordítva: a munkás a gyöngébb, mert kevés a munka és sok az üres munkáskéz. Az erősebb pedig — amíg csak élet lesz a földön — mindig kizsákmányolja a gyöngébbet. Nyáron a munkás egy-egy vidéken szinte kedve szerint emelheti a napszámbeéretet. A végén is, ha nem teljesítik kívánságát, tömegesen tovább vándorol s ahonnan elmegy, ott drága lesz a munka. Télen azonban a munkaadó szabja meg tetszés szerint az árakat s ilyenkor esik meg az, hogy a napszám 20 krajczár napi bérért a maga kosztján dolgozik. Ez pedig nem papirosbölcselet, ilyen eset a mi bérzes kis hazarészünkben gyakran előfordul. Tudok esetet, amikor egy erkölcsi testület szolgáló gazdatiszt, akinek téli munkásai nem voltak megelégedve a 30 krajczárral, — 25 krajczárra szállította le a munkabért. És mi történt? Egy hétig sztrájkoltak a munkások, de a következő héten valamennyi munkába állott 25 krajczár napszámért, a saját kenyérért, mert nem volt mit egyenek! Hogy 20—25, vagy 30 krajczárból hogyan lehet egy napig élni, ruházkodni, gyereket tartani s hogy az ilyen munkaerő és munka mit ér, azt könnyű elképzelni!

Ime, ezért volna kívánatos a munkabér minimumot és maximumot törvényileg megállapítani. Megállapítani a főbb munka minőségek-, a munkás neme és kora- és az évszakok szerint. A minimumot, melynél kevesebbet fizetni- és a maximumot, melynél többet követelni — tiltsa meg a törvény. Elismerem: nagyon kényes a dolog és igen nehéz a megoldás, de épen nem lehetetlen. A legtöbb foglalkozási ágban (orvos, ügyvéd, mérnök stb.) törvény szabályozza és védi a munka árát, jutalmát; épen nem volna nehéz a mezőgazdasági munka értékét is legalább az abnormális árhullámzások ellen — felállított korlátokkal védelmezni.

A 49. §. határozmányai is talán módosulni fognak az idők folyamán. Mert bizony: naponta 14 órát, amennyi a leg-hosszabb napok idején napkeltétől napnyugtáig — a §. által kiszabott 2 órai pihenő idő levonásával — rendelkezésünkre áll: sem ezelőtt, sem ezután nem dolgozott és nem fog dolgozni nekünk semmiféle emberi erő! A gyakorlati élet mutatja, hogy abból a 16 órából, a mely alatt — reggel 4-től este 8-ig — a nap világít nekünk, bizony legkevesebb 4 órát igénybe vesz: a reggeli, ebéd és uzsonna.

Ezeket példának okáért fölhoztuk, mint egyes olyan javítandó részleteket, amelyeknek figyelembe vételét az élet, a gyakorlat — legalább is ajánlatossá teszi.

Egyebekben ismételtén valljuk, hogy a törvény a maga egészében: jó alkotás és sok eredménnyel járt.

*

Munkás segélyalapok létesítése és segélyezése-, a *munkásbiztosítás* szervezése-, a *gazdasági házi ipar* megkedveltetése — mind kiváló fontosságú jövő teendők és kérdések, melyeknek gyakorlatias és ügyes megoldása: az agrárszocializmus nagyobb arányu elfajulásának legjobb praeventív gyógyszere leendő.

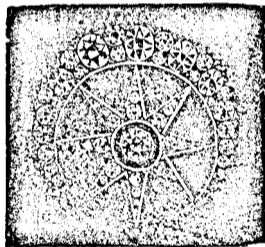
*

Az állami *munkásközvetítési* akciózó tényleges eddigi eredményeiről, hasznáról és gyakorlati kivihetőségéről — nem lévén

Sárga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindenemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.
Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

SÁRGA GERGELY

fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca

(Belhid-utca) 8. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsán felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. n. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz holandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zeír, kreton és batiszt. Keztyűk, harisnyák, Nap- és esőernyők.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam a legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Vagyok kiváló tisztelettel

(120. 4—26.)

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám.

Nincs többé PERONOSPÓRA.

(92. 9—12.)

Vitrolin.

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: 1/2 kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) 4 frt 50 kr.

Egyedül kapható: LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.

Kolozsvárt kapható BURGER FRIGYES gyógyárú kereskedésében.

még elég adat birtokunkban — annak jövő szerepét ezuttal nem taglaljuk. Az intentió mindenestre elismerést érdemel.

*

Földmivelésügyi miniszterünk költségvetési beszédében a *gabonauzsoráról* is megemlékezett. Ez olyan gabonauzsora, amit a vevő követ el. Minálunk, Erdélyben is előfordul. Minket azonban a gabonával úzótt uzsoráskodásnak nem ez az alakja érdekel jobban. Hanem egy másik, amely kicsiben, de annál általánosabban, tömegesebben és biztosabban köti üzleteit és ez: a kölcsön-, hitelbe-, vagy munkáért vékaszámra adott-, avagy pénz helyett beszédett gabonával úzótt uzsoráskodás. Nem szükséges bő leírás az ilyen ügyletek megvilágítására. Ime a legközönségesebb kép: az éhező szegény ördög januárban, februárban nem kapván munkát, hitelt keres és kap egy pár véka olyan-amilyen elegybúzáat, vagy tengerit. Erről nekem írást adsz — szól a hitelező — ősszel megadod, no meg aztán a nyáron, mikor hivlak, teszel nekem kamatba minden vékáért egy napszámot. Az adós örvend, van mit egyék, a nyár még messze van, az ősz még meszebb s a végén is: mi az az egy pár napszám, hisz oly sok nap van egy nyárban! A perczent: 100.

Ez uttal nem hozok elé más példát! Lesz alkalmam közelebről több évi közvetlen megfigyelés, kutatás és tanulmányozás idevágó eredményeit, tapasztalatait — egy csomóban bemutatni. Ezuttal még csak annyit, hogy aligha sokat tévedek, amidőn az így kamatba adott munkaerőt — itt minálunk, az erdélyi részekben — az összes napszámoknak legalább egy negyedére becsülöm!

Ezt a szép üzletet pedig kultiválják minden rendű és rangu falusi harpagonok: szatócsok és korcsmárosok, sőt nem ritkán: gazdatisztek és birtokosok is — anélkül, hogy bárkinek is eszébe jutna őket uzsoráskodással vádolni!

Ezért sürgős minálunk a községi hitelszövetkezetek és gabonaraktárak megteremtése. Ez az uzsora több kárt tesz, mint ama másik!

*

A községi hitelszövetkezetek intézményének minél szélesebb körben való terjesztése: elsőrangú teendő s bizonyára terjedni is fog az eszme abban az irányban, aminőben csak az anyagi erő engedni fogja. Ne feledjük azonban azt, hogy ez a kezdeményezés: nem magyar találmány; beállításához, vezetéséhez, kitartó pártolásához: német alaposság, számítás, józanság és községenként legalább egy megbízható és

népszerű embernek kitartó, önzetlen munkálkodása kivántatik.

Ne alakítsunk egy községben sem hitelszövetkezetet addig, amíg ott ezt az „egy embert“ meg nem találtuk, mert — példákat tudunk rá — ahol egyszer a szövetkezet a vezetés hiánya miatt felbomlott, ott egy emberöltő eltelte előtt többé semmi üdvös reformról szó sem lehet.

Ha azok, akikre a tömeg boldogításának magasztos feladatát bízta a felsőbb hatalmak, minden nagyobb reform-eszme megvalósítása előtt közénk jónének és eszméik palántáiból itt künn minálunk egy „próbaültetést“ csinálnának — sok-sok kisebb és nagyobb tévedés volna elkerülhető! . . .

Rusticus.

Néhány szó a mezőgazdasági gépek beszerzéséről.

A „Erdélyi Gazda“ 16. számának Irodalmi rovatában H. G. S.-nek a *Mi népünk* ről közölt cikkének ötletéből nem lesz tán felesleges, ha a mezőgazdasági gépek beszerzéséről e helyen is egyet-mást felemlítünk.

Éppen az erdélyrészi gazdák vannak e kérdésben talán legjobban érdekelve. Hisz ott még mezőgazdasági gépgyár nincs, kénytelenek gépeiket távolibb piacokról beszerezni és sok esetben a szállítási költségek fejében jelentékeny összegeket fizetni. Nagyon természetes, hogy a már amúgy is drágábban megfizetett géptől méltán megvárhatja a gazda, hogy az tényleg oly jól dolgozzon, mint ahogy azt az eladó állítja. A valóság pedig az, hogy számos esetben egyáltalán nincs megelégedve a gazda gépével s vagy pörre kerül a dolog a gazda és az eladó közt — mely pört rendszeren a gazda fizeti meg, akár megnyerte legyen azt, akár nem — vagy pedig, félvén a hosszas és költséges pörösködéstől, a gazda megtartja a gépet s az hátra kerül a lomtárba. Igen sok helyen van ez így s legkönynyebben éppen Erdélyben történhet meg, mert távol esik a piactól s honnan az érintkezés ily dolgokban a jó közlekedési viszonyok dacára mégis csak nehézkes.

Pedig gép nélkül ma már gazdálkodni nem lehet s a gazda — hogy helyt állhasson a nagy versenyben — kénytelen minden segédeszközt megragadni, melylyel a termelést olcsóbbá teheti. Hisz az árakra ugy sem lehet neki nagy befolyása. Már pedig az olcsó termelés leghatásosabb segédeszközeinek egyike a gépi munka, mely gyors, sokat végez s mely a legolcsóbb, még olcsó napszámánál is, s végre mely sok esetben jóságra nézve is felette áll a kézi munkának.

Ezzel azonban korántsem akarjuk azt mondani, hogy a gépi munka minden esetben feléje helyezendő a kézi munkának. A gazdának saját érdekeit védő kötelezettségein kívül még társadalmi kötelezettségei is vannak, melyeket ép úgy szemelőtt kell tartania, mint a maga érdekét. Hisz éppen a gazda az, aki egymaga boldogulni gazdaságában nem tud, aki a legmodernebb, legkitünőbb gépek birtokában is kénytelen a kézi munkára, a kézi erőre is támaszkodni. Mivel pedig a kézi mun-

kát a szegény néposztály szolgáltatja, annak kenyerét a gépek kedvéért elvenni nem szabad, mert az előbb utóbb megboszulja magát. Fel kell tudni osztani a munkát a kézi erő és gépi erő közt úgy, hogy mindkettő érvényesülni tudjon. Ott, hol tömeg munkáról, egyszerű mechanikai munkáról van szó, hol sokat és gyorsan, olcsón kell tudni végezni, ott dolgozzon a gép. De a gazdasági munkák közt igen sok van olyan is, melynek végzésére a gép ereje nem elegendő; melyhez intelligencia is kell, mely nem egyszerű munkából áll, hanem melyet öntudatosan kell végezni, hogy az eredmény jó legyen, ide kell a kézi erő. S ez mindig fog kelleni minden gazdaságba, bárminő kitünő gépeket fognak még szerkeszteni.

A gép tehát nélkülözhetlen kelléke a gazdálkodásnak s ezért kell, hogy a gazda azt ismerni és alkalmazni tudja, de szükséges az is, hogy az a gép munkáját jól végezze s tényleg haszonnal alkalmazható legyen.

Ha összejárunk néhány gazdaságot, majdnem mindegyikben lehet találni használaton kívül helyezett, lomtárba került gépeket, melyeket nem a használat tett tönkre, hanem melyek beszerezve hasznavehetetlennek bizonyultak s ezért — miután értékesíteni nem tudták — a lomtárba kerültek. Nem nagyítás, hogy egész vagyon hever ilyen félredobott gépekben, mely vagyon jó része megmaradhatott volna a gazdák kezén, ha óvatosabbak lettek volna a gépek kiválasztásánál és beszerzésénél és ha óvatosabbak lettek volna a beszerzési forrás megválasztásánál.

Igy tél utólján s tavasz felé, de nyáron is, a gépügynököknek egész raja kerekedik fel s lepi el az országot, bejárva még a legkisebb helyeket is, hogy áldozatokat szerezhessen a gazdaközönség közül saját büns manipulációira. Ezen ügynökök tekintélyes csapata Erdélyt különös előszeretettel keresi fel s az erdélyi gazdák maguk tudhatják legjobban, hányan esnek évenként áldozatul ilyen ügynököknek, nemcsak az egyszerű, tanulatlan s tapasztalatlan szegény földmivelők közül, hanem a tanult gazdák osztályából is! Pedig könnyen lehetne segíteni a bajon, ha a gazdák akarnák! Nem kell hozzá semmi más, csak az az elhatározás, hogy *utazó ügynöktől* egyáltalán gépet elvből nem vesznek. Ha ezt megtették, vége lesz a lomtárba dobott rozsgépek tömegének.

A mai posta- és vasuti viszonyok közt az utazó-ügynökségre szükség nincs. Minden irni és olvasni tudó gazda egyenesen, közvetlenül a gépgyárral állhat összeköttetésben s ezzel nemcsak hogy jó gépet kaphat, de olcsóbban is juthat hozzá és megmenekül a becsapás, a megcsalás veszélyétől.

Az utazó ügynök ugyanis legelső sorban arra néz, hogy minél több gépen adhasson túl, mert ez után kapja a jutalmat, províziót. Hogy aztán az a gép jó-e vagy rossz, hogy az kell-e annak a gazdának vagy sem, azzal nem törődik. Így azután akárhányszor megesik, hogy a gazda drága pénzért értéktelen limlomot kap.

A számos családi esetek közül álljon itt csak egy példa gyanánt. Eljön az ügynök valamelyik faluba vagy gazdaságba. Ott kiadja magát rendszeren vagy gyárigazgatónak, vagy gépészmérnöknek, vagy gyári főhivatalnoknak. Felkeresi a gazdát s elkezd neki kínálgatni gépeit. Rendszeren már valamiképp kitudta, hogy

 Arankamentes, államilag ólomzárólt lóheremag
55 frt tól kezdve **HALDEK** magnagykereskedésében,
 József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállitójánál
 (126. G-X.) **Budapest, Károly-körút 9.**

az illető gazda venni szándékozik egy vagy más gépet. Vagy pedig elkezdte dícsérni a gyár új gépét, mely sokkal jobb és olcsóbb, mint akármelyik más gyár gépe. Meg is mutatja papirosan a gépet s kezdi magyarázni tövirül-hegyire azt a gépet, melyet ő is csak papirosról ismer. Úgyesen rábeszéli a gazdát, hogy milyen nagy haszna lesz ebből a gépből. A rábeszélésekkel addig fel nem hagy, míg a gazda utóbb — bár kelleetlenül is — megkérdezi, hogy hát mi az ára annak a gépnek. Erre aztán az ügynök azt mondja, hogy nagyon olcsó, nem is kell egyszerre fizetni, sőt a gyár vissza is veszi a gépet, ha nem fog megfelelni. Mikor aztán annyira vitte a a dolgot, hogy a gazda elfogadja az üzletet, akkor aláírat vele egy ugynevezett *megrendelést*, mely pedig rendesen nem más, mint váltó vagy kötelezvény s a melyen igen sokszor egészen más és drágább gép van jelezve, mint a minőt a gazda megrendelt. Már most a gazda le is fizet valami részletet az árból s várja a gépet. A gép megérkezik s akkor veszi észre a gazda, hogy mást küldtek, mint a minőt ő rendelt. Erre aztán megindul a levelezés a gyárossal, utóbb a pörlekedés és a baj tulajdonképpen okozója, az ügynök, az nincs sehol. Hogy az ilyen pöröknek mi a vége, azt szükségtelen itt tárgyalni, tudhatják azt a gazdák maguk is nagyon jól.

Igy tesz az utazó ügynökök legtöbbje — tisztelet a *nagyon kevés* kivételnek!

Már most lássuk, vajlon nem-e helyesebb egyenesen a forrásból megszerezni az illető gépet? Ha a gazdának szüksége van valaminő gazdasági gépre, minden gépgyáros szívesen küld neki egyszerű felszólításra kimerítő árjegyzéket, melyből ki lehet választani a megfelelő gépet — még a legtávolabbi helyekről is 3 nap alatt megfordulhat a posta s így a levélben való érintkezés eléggé könnyű és gyors. Választás után tudatja a gazda a gyárossal, hogy minő számú gépet akar s ugyanekkor tudatja vele azt is, minő feltételek szerint hajlandó fizetni. A gyáros viszont szívesen vállal felelősséget gépei jóságáért s ha a gazda feltételeit elfogadhatónak találja, kész az egyezmény minden közvetítés és csatlás nélkül. A gyáros elküldi a megrendelt gépet s ha a gazda esetleg megcsalatra érzi magát — ami azonban jóhírű gépgyárosainknál ugyszólván teljesen ki van zárva — tudja hol és kit keressen a hiba miatt.

Daczára annak, hogy jobb nevű gépgyárosaink üzleti tekintetben kifogás alá nem esnek, mert reális, tisztességes üzleteket köt-

nek, mégis gyakori azon esetek száma, mikor a gazda panaszkodik a neki szállított gép miatt, nincs vele megelégedve s vajmi hamar kész kijelenteni, hogy X. Y. gyáros gépei nem jók.

Ennek pedig legtöbbször maga a gazda az oka, mert oly gépet választott ki, amely nem az ő viszonyai közé való. Gépgyárosaink árjegyzékében legtöbbször jelezve van, hogy a különböző igényeknek mily gépek felelnek meg leginkább és e jelzések elég megbízhatók. Csak egyre kell ügyelni itt s ez az, hogy az árjegyzékben feltüntetett *munkabírást* nem szabad minden körülmények közt elérhetőnek venni. Ha valamely géparjegyzékben azt olvassuk, hogy pl. az egyik répvágó óránként 1000 kg. répat aprít fel, ezt nem helyes így megvárni a vett géptől. Gépgyárosaink mindenestre hibáznak akkor, mikor gépeiknek csak a legkedvezőbb esetben elérhető legnagyobb munkabírását teszik ki árjegyzékeikben. Rendes körülmények közt az ott feltüntetett munkaeredményeknek 50-80%-a szokott a gyakorlatban bevállni, különösen eleinte, míg a gazda nincs teljesen tisztában az illető gép kezelésével s munka-módjával. Tehát nem kell mindjárt a legnagyobb elérhető munkabírásra számítani. Inkább egy számmal erősebb gépet kell beszerezni, melylyel azután a kívánt munkaeredmény biztosan elérhető.

De viszont nem szabad a géptől lehetlenségeket kívánni, hogy pl. az a leghanyagabb kezelés mellett is sokáig munkaképes állapotban maradjon. Tény az, hogy gazd. gépgyárosaink elég nagy gondot fordítanak úgy gépeik jó anyagára, mint helyes szerkesztésére s ezért elég messzemenő jótállást is vállalnak gépeik használhatóságáért.

Éppen azért, ha a gazda biztos akar lenni abban, hogy jó gépet kapjon pénzéért, kerülje el a közvetítőt s forduljon egyenesen a gyárhoz vagy annak minden nagyobb városban megtalálható s megbízható képviselőjéhez. *Utazó ügynöktől ne vásároljon gépet soha!*

Itj. Sporzon Pál
gazd. tanint. tanár.

A kolozsi bikák árverezése.

A földmívelésügyi minisztérium rendelkezése folytán a kolozsi állami gulyában nevelt tenyészbikák elárverezése f. hó 21-én tartatott meg Tordán a régi bikanevelő-telep helyiségeiben.

Az árverésnél jelen voltak: Darányi Béla az áll. gazdaságok főigazgatója, Juhász Bálint a mezőhegyesi áll. birtok igazgatója, Lészay

Ferencz birtokos és Kolozsmegye közigazdasági előadója, Tulogy Soma, Szász István és Jakabffy állattenyésztési felügyelők, Berár Antal ker. állami állatorvos és a kolozsi gulya-telep intézősege.

A nevelt bikáknak több mint fele, melyek inkább alföldi jellegűek voltak, már korábban Mezőhegyesre szállítottak és ott bocsátottak árverés alá, részint azért, mert tapasztalat szerint Mezőhegyesen az árveréseknél sokkal jobb árak értenek el, főképen pedig azért, mert az erdélyi részek tenyésztői egyáltalán nem reflectálnak az ilyen jellegű bikákra.

Az itt hagyott 10 darab 2-2½ éves, valamint két darab 3½ éves tavaly elárverezett és a vevők által vissza küldött bika, 12 db. kiselejtezett öreg tehén és 12 db. 2-3 éves üsző árverezése d. e. 10 órakor kezdetett meg, csekély érdeklődés mellett.

Ez a csekély érdeklődés feltűnő és sajnálatot keltő jelenség, de ha tárgyilagosan mérlegeljük a helyzetet, érthetővé lesz a nagyobb tenyésztők, sőt a községek tartózkodása is.

A kolozsi gulya felállításának legfőbb indoka a mi tudomásunk szerint az volt, hogy az erdélyi részek nagyobb tenyésztői részére megfelelő törzsbikákat növeljen; olyanokat, melyek fajta-tisztaság, jelleg és fejlődés tekintetében a támasztott igényeket kielégítsék. Hogy mi történt és mi történik ezen gulya összeállítása és fejlesztése körül, azt mi nem tudhatjuk, az eredményről azonban el kell mondanunk igénytelen nézeteinket.

Ha jól emlékezünk, a kolozsi gulya 1884-ben alakítottak, részint erdélyi tenyésztőktől vásárolt, részint pedig a Gr. Festetich-féle keszthelyi gulyából hozott tehenekből és ezen idő óta folytonosan gondnal tenyésztik, 1893. óta pedig folyton mezőhegyesi bikák alkalmaztattak ott a törzssállományra. Ma már a tehénállomány az ott növelt utódokból áll, tehát ha eleintén bizonyos eltérések voltak is a tehénállományban és ebből folyólag az utódoknál, azoknak jó része már kiegyenlítést nyerhetett volna és így a felállított bikáknál is mutatkozni kellene a czél felé való haladásnak.

Mi ilyen haladást a most árverésre felállított bika- és üsző-állományban nem fedeztettünk fel, sőt néhány — a mult években ott vásárolt bika is, a szemeink előtt levén, ezeknek fejlődése és a tenyészetekben való érvényesülése sem elögit ki bennünket, a mi különben nem volna baj, ha az illető gulya-

TÁRCZA.

Madagaszkári képek.*)

II. Az ivondrói czukorgyár.

Ha embereimet és málhámat csónakokba rakhattam volna, 3 órai evezés után Ivondróba érünk, de annyi csónak nem volt készletben, s így nagy kerülőt kelle tenni, mert a víz mente járhatatlan a sok mocsár és zombéktól.

Elképzelhetetlen a szárnyasok sokasága, különösen a vadkacsák és gyöngytyukok vannak elszaporodva, de láttam több gyönyörű kócsagot is. A többi madár ismeretlen volt előttem . . ha Herman Ottó ide jönne le vadászgatni, bizony nem bálná meg!

A vizinövények között különösen feltűnő — és egész erdőséget képez — egy növény, melyet a francziák *souge*-nek neveznek. E növény levelei sziv alakúak s két-három láb hosszúra nőnek, melyek egy láb hosszú vastag szárral bírnak. A gyökér a levelek lehullása után mindig magasabb lesz s rendre egy méternyire is felnő, s majdnem

deréknyi vastag lesz E növénytörzs megtisztítva és megfőzve kitűnő eledel a sertések számára, mely közé ha kevés rizshulladékot főzünk, gyorsan hizlalhatunk vele.

Egész erdőségeket képez a bambusz nád is, melyek között nem ritka a 10-15 méter hosszúságú és 5-6 hüvelyk vastagságú példány. E nádat a málgás nép sok mindenre használja: lehasít belőle egy szilánkot, s pompás husvágó kése van, ha a nádat felhasítva összefonja, kunyhója falát deszkázza be vele; ha pedig tejet vagy vizet akar nagyobb távolságra szállítani, egy ily nádba tölti bele, vállára veszi s fél napi járó távolságra is friss állapotban érkezik meg a tej a zöld bambuszrúdban Teherhordásra is e nádból vágott — 2 méter hosszú — rudat használ, melynek belsejébe a saját úti bodgyászat rakja be, s a végeire csinos bádogfedőket készített. A vékonyabb darabokból készítenek dohány-, só- és gyufatartókat, ugyszintén az író eszközeit is ilyen dobozban tartja az iskolás gyermek.

Egy kiváló szép kajmánt is láttam ezen útamban. Egy pocsoltyában sütkérezett a napon, s közeledésünk legkevésbé sem zavarta kényelmében. Az állat hossza lehetett 5-6 méter. A benszülötték nem bántják a kajmánt, azt tartván, hogy akkor az sem bántja őket, s csakugyan láttam egy ízben egy óriási kajmánt, úszkálni a vizen, s alig 20 ölnyivel alább benszülött nőket nyugodtan halászni merítő kosaraikkal.

Lehet képzelni, hogy e gyöngéd kimélet mellett a folyóvizekben, rendkívül elszaporodtak a kajmánok, melyeknek bőre valamikor nagy jóvedelem forrása lesz az európai települőknek.

Dél felé járt az idő, midőn feltűnt a rengeteg czukornád ültetvények között Willkinsohn gyárának veres bádog fedele.

Raffrais ur — az igazgató — már ismerősöm volt, s így nagy szíveséggel fogadott. Egyenesen a gazdagon felterített asztalhoz ültünk, s délebedünk — a hely és viszonyokat tekintve — *lukulusi* volt.

Volt kakastarój, tengeri rák, spárpa gyökér, szarvasgomba-pástétom, ausztráliai alma, yorki sonka, nantesi vaj (margarinból) minden „Was gut und theuer ist!“ csak európai legyen! A madagaszkári vadkacsa és bélpecsenye szégyenkezve huzódott félre a sok idegen országbeli ételek között; a helyi gyümölcsök: mint ananász, bálna, licsi, manga, merőben számúzve voltak.

Az egyes fogások között a házigazda *latakia*-dohánnyal kínált meg, és cigarettáztunk azon 5 percz alatt, míg az asztalt megint felterítették.

A bor bordeaux-i vörös és veuve Clicott — a cognac valódi franczia — volt.

Délután 3 óra lett, midőn az asztaltól felkeltünk, s ekkor (jó meleg) porter sört hordoztak szét a vendégek között, s igen csodálkoztak rajtam, hogy nem ittam belőle.

* Az első közleményben több lényeges sajtóhiba csuszott be: a fővárost Tananarivónak, a lakosokat Hóvák-nak, az Ivondró vizet nem Juandróknak nevezik. A rabok csak 70 centiméteres lépésben járnak és a kifejtett nádat tarolják le, stb.

tulajdonosokat kielégítené, de mert ők is csaldódtak, az már baj.

A mi igénytelen véleményünk különben az, hogy a közelmúlt pár évben sokkal jobb fejlődésű bikák lettek felállítva a kolozsi gulyatelepen, de az egyes tenyésztőknél, a hova kikerültek, alig fejlődtek tovább, átalakító és fejlesztő hatást pedig az általunk ismert helyek egyikén sem gyakoroltak.

Mi ugyan mindezekből nem azt a következtetést vonjuk le, hogy a kolozsi gulya egyáltalán nem felel meg céljainknak, hogy nincsen megfelelően kezelve, vagy nem fejlesztik céltudatosan abba az irányba, a melybe az erdélyi szarvasmarhatenyésztés érdekei kívánják, csak azt óhajtjuk megállapítani, hogy a gulya még nem érte el a fejlődés azon fokát, hogy productumai iránt az erdélyrészi nagyobb tenyésztők érdeklődését szorgalmazni és kívánni lehetne. Mi örömmel mennénk elől annak hangoztatásával, hogy ezen anyag árverezésére minden tenyésztő ellátogasson és szükségletét ott fedezze, de hogy ezt megtehessek, ahhoz a gulyának teljesebb kifejlesztése, a felállításra kerülő anyag kiválósága és némi kézzelfogható és szemmel látható tapasztalat lesz szükséges, mely kétségtelenné tegye előttünk, hogy ajánlásunkkal csakugyan a tenyésztő gazda javát és az erdélyi szürke marha kívánt fejlődését mozdítjuk elő.

Az árverezést megelőzőleg az állatok szokás szerint megbecsültettek s így a 12 bika darabonként átlagban 242 frtra, az öreg tehenek 90 frtra, az üszök pedig 52—75 frtra becsültettek. Ez volt a kikiáltási ár, melyre a bikáknál 5, az üszöknél 2 forintjával lehetett igérni.

Mint már említém, az érdeklődés nem volt valami nagy, mindamellett ott volt néhány erdélyrészi község megbízottja, néhány nagyobb tenyésztő és három állattenyésztési felügyelő, kik közül egy a pécsi kerület részére vásárolt. Az árverés természetesen nyilvános actus, tehát ott mindenkinek egyenlő jogai vannak s a győztes az, aki többet ad az áruért. Azt is koncedáljuk, hogy az államnak szintén érdekében áll, hogy minél magasabb áron értékesítse tenyésztett állatait. Tekintve azonban arra, hogy a kolozsi gulya rendeltetése első sorban mégis csak az lenne, hogy az erdélyi részek szükségleteit elégítse ki s hogy itt minél nagyobb tért hódítva mielőbb érvényesüljön: többeknek feltűnt és egyszersmind visszatetszést is szült, hogy a pécsi állattenyésztési felügyelő — mint az állam közege — épen azokra a bikákra ár-

vezett szívós kitartással, a melyeknek megszerzését a kolozsvári kerület állattenyésztési felügyelője és az erdélyi részek községeinek kiküldöttjei is komolyan óhajtották. Így történt aztán, hogy az eladott nyolcz bika közül négyet a pécsi felügyelő, kettőt a Baranya szentlőrinczi uradalom megbízottja, egyet Deés város kiküldöttje, egyet pedig a kolozsvári kerületi felügyelő vett meg, mely szerint a kolozsi gulyából az idén eladásra került 24—26 bika közül csak két darab maradt az erdélyi részekben, első sorban azért, mert az erdélyi részek vevői és községi kiküldöttjei korlátozva voltak az árak tekintetében, míg a gazdagabb vidék képviselőiben megjelent pécsi felügyelő, ugylátszik teljes felhatalmazással volt ellátva.

Az természetesen a mi bajunk, hogy nem vagyunk abban a kellemes helyzetben, hogy esetleg nagy árakat is fizethessünk egy-egy tenyészállatért; nem is ezért szólunk most, hanem azért, mert különösnek találjuk, hogy a mit a földművelésügyi miniszterium a jobb kezével nekünk ad, azt a ballal vissza veszi. Az ügy ugyanis végeredményében úgy áll, hogy a miniszterium tekintélyes áldozatokat hoz a szarvasmarhatenyésztés emelése érdekében, ráadásul még az egyes községeknek árleengedést és részletfizetéseket engedélyez, szóval a legmesszebb menő kedvezményeket adja s ugyanekkor, ha ezek a községek céljaiknak megfelelő bikát találnak valamelyik állami tenyésztelepen, a miniszterium szakközegét szembe találják magukkal mint árverezőt, a ki aztán egyszerűen lehetlenné teszi annak az állatnak a megszerzését, a melyik a kedvezményekben részesített község igényeinek megfelelő és annak szarvasmarhatenyésztését előbbre vinné.

Ezt az eljárást mi nem helyeselhetjük s miután meg vagyunk győződve arról, hogy ez a miniszterium intenczióival is homlokegyenest ellenkezik, teljes bizalommal nyilvánítjuk itt azon óhajtásunkat, hogy ez az árverési eljárás — ha már egyáltalán fentartandónak és szükségesnek véli a miniszterium — módosítottassék.

A tordai bikatelep fenállása idejében sokkal egyszerűbb és szerintünk helyesebb eljárás követtetett. Akkor a feállított bikák szakszerűen meg lettek bírálva és ezen bírálat alapján értékük megállapított, úgy, a mint azt a tenyésztő is teszi a maga eladó állataival. Az így megállapított áron aztán a bikák eladattak azon tenyésztőnek vagy községnek, a melyik vevőtől jelentkezett. Ez mindenestre egyszerűbb és talán megfelelőbb

eljárás is az árverésnél, különösen az olyan közepes kvalitású állatokra nézve, mint a milyenek a kolozsiak.

Ha azonban az árverezést fentartandónak véli a miniszterium, akkor legalább arra legyen némi tekintet, hogy a már különben is alaposan megbecsült állatokért való versenyben a magán tenyésztők és községek az állam közegei által ne zavartassanak, a kedvezményes árban részesített községek ilyen módon erejüket felülmúló árak megadására ne kényszeríttessenek, mert ezeknek nem csak az a céljuk, hogy minden áron bikát vegyenek, hanem az, hogy méltányos áron jó bikához jussanak. A tordai árverésen most tapasztalt eljárás pedig ettől őket megfosztja és így lassankint arra a meggyőződésre jut-tatja, hogy az állami telepekre nekik nincsen miért fáradniok. (=.)

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Az almafák veszedelme. Az almafákat egy új veszély fenyegeti, a vértetű. A rovarok fészkei felismerhetők azon fehér selyemszerű pehely-bevonatról, mely a megtámadott helyekből látszik kivirágozva lenni. Ezen helyeken millió meg millió, apró kis hamuféreghez hasonló, sötét bordóvörös rovar nyüzsg, áthatlan tömegben. Ezen rovarok közvetlen kártévése a fiatal, megtámadott hajtások földuzadása s alatta a tápláló mézgának megrothadása s így a fa tönkretetésében nyilvánul. Ezen rovarok végzeteljes pusztítása az öreg fáknál ellensúlyozható, a fiatal fáknál megakadályozható és pedig a következő módon: A fertőzött részek oly óvatosan távolítandók el, hogy a rovarok ne hulhassanak át más helyre s ott helyben elégetendők ezek a levágott részek; a fa alja fölőlsatandó oly területen a mekkorát a megtámadott fa koronája belep, s a felőlsott terület mézsporról behintendő (hó vagy esőhullás előtt) a lehullt rovarok megsemmisítéseért. Az ujonnan föllépett, inficiált részek sebhelyei (napraforgó vagy repce) növényi olajjal bepamacsolandók. Az öreg gyümölcsösöknél kettőzött ellenőrzés se írthatja ki teljesen, de a fiatalosan a rendszer napi-heti szemle végkép is megszüntetheti ezen nagyon is veszélyes rovarok fölléptét, melyek tovább terjedését elősegíti a szellő is. Természetes ellenségük egy kis csupasz, csigaaalakú, szennyes-szürke színű, vörös kereszt-sávokkal. Ott van ez köztük, mindig általuk táplálkozik, azaz velük táplálkozik. Ez a kis

Ezután lementünk a gyárba. Az egész épület egy osztályból áll, de egyik vége — hol a nád-sajtolás történik — két méterrel magasabb színben fekszik. Fala, fedele hullámszerűen sajtolt vastáblákból van összeállítva, cément alapon nyugvó vasgerendázaton. Hossza az épületnek 200, szélessége 30, magassága 20 méter.

Az elől levő magasabb résznek kétfelől tágas kapuja van, hol két pár sinen mozgó kocson taszítják fel a folyón érkező vagy a telepen termelt cukornád rudakat. A sajtó, — melyet gőzerő hoz működésbe, — 3 darab deréknyi vastagságú és 2 méter hosszú acél hengerből áll, melyek egymáshoz háromszögben állanak, öntött acél lábakon. Két legény egyszerre 4 szál nádat dug a felső pár henger közé, mely egy cmtr. távolságra áll egymástól, a bekapott és összemorzolt nád innen az alsó hengerhez jut, mely a felette levőhöz csak 5 milliméter távol áll, — mikor a nád ide kerül, azonnal ki jön minden nedv belőle, melyet a henger alatt elterülő vastartály egy csatornán levezet balra, a nagyteremben levő üstökbe. A nád maga összelapulva, tökéletesen száraz állapotban hull le egy erre készített vascsatornán, honnan megint kocsikra téve, vas sineken taszítják be a közel levő folyamba.

A hengerek gyors forgása egy másodperc alatt sajtolja ki a 4 drb nádat, mely 3 méter hosszú darabokban lett oda szállítva.

A nagy teremben, mindkét felől cément burkolatban levő, két méter átmérőjű üstök vannak,

melyek lépcsőzetesen lejtnek, s egymással felül kifolyó csatornákkal vannak összekötve. Ha az első üst megtelik, abból a felesleg kifolyik a második üstbe, innen a többibe.

Mindkétfelől 10 üst van, melyek alatt gőzfűtés hozza forrásba a bele ömlő nedvet, s míg az mindenik üstön keresztűl jut: teljesen megsűrűsödik, annyira, hogy a legelső üstből egyenesen a forgó korongba kerül, mely a gyors forgás folytán a pépet megjegecsesíti. A korongból kifolyó sűrű, fekete pép a *melász*, melyet hordókba fog-nak fel, s melyből kitűnő rum készül.

A kijegecsesült szürkés színű cukor a terem többi részeiben lesz elterítve, míg kihül, a mikor kákából készített zsákokba töltik, s magas oszlopokba rakják fel, míg elszállítás alá jut.

Ezen nyers cukrot az Ivondro vizén csol-nakon szállítják le a tengerig, honnan kis hajókon Tamatáv kikötőjébe jut a postagőzösre, mely Móríc szigetére viszi.

A *melászt* szintén Mórícba szállítják kifőzés végett, mert Madagaszkár szigetén nem tudják előállítani a rumhoz szükséges hordókat.

Délután 5 óra volt, midőn a gyárból kijöt-tünk. A vendégek között megismerkedtem Boulle urral, ki Dupuy nevű Tamatavi nagykereskedő, pár órányi távolságra fekvő „la Marie“ nevű *vanília* telepének igazgatója. Ezen ur az egész társaságot meghívta estebédre. Kevés frissítőt (Pernot-féle absintot) ittunk s azzal beültünk három csolnakba,

melyeken 6—6 legény vette kézbe az evezőt. Gyorsan és vigan haladtunk a széles viz sima tükre, de nem tétlenül, mert a lelőtt vadkacsák és vízi tyukokból vagy tíz darabot sikerült csónakunkba keríteni, a többit elkapdosták a kajmánok, melyeknek kisebb-nagyobb példányai folytonosan kísérték csolnakunkat.

Megérkezve a „la Marie“ telepre, már vártak a gazdag estebéddel. Boulle ur tul tett Raffrais uron is . . . igazán tuszáltunk a jó és drága ételekben, melyek között egy óriási angolna volt a *clou*. Este 10 óra volt, midőn — az evés-, ivás és zenétől elkábulva — ágyba kerültem, de aludni nem tudtam, mert minden két-három percben, hol itt, hol amott, nagy kiabálás vert fel szender-gésemből.

Reggel korán kimenne Boulle urral találkoztam, ki jóízűen nevetett, midőn a szokásos „coment ca va?“ kérdésre azt feleltem, hogy bizén álmos vagyok, mert a kiabálás miatt nem aluhattam. Azok az éjjeli örök voltak — felelé — kiket azért kiabáltatok, nehogy elaludjanak.

Bár mennyire siettem az indulással, előbb megtekinttettem a vanília ültetvényt.

Egy 50 holdas tábla erdő fel lett égetve, — a megszenesedett fák mindenikéhez egy félméter hosszú vanília ág lett elültetve, melynek jövőse a fatörzsökre kuszik fel, s azt egészen zölddel borítja be. Virágzáskor hosszú létrákról, kézből kell az anyaszálat megtermékenyíteni, mi szaporítlan és

álca egy jól ismert légyfajnak az álcája. Gyümölcsös gazdáink nézzenek idejében utána, hogy ez új vésznek elejét vegyék.

A turfa-törmelék szalmával, vagy más alomnak való anyaggal keverve igen értékes alom úgy a ló, mint a tehén istállóiban. A turfa-hulladéknak kitűnő felfogó és felszívó képessége van, e tekintetben négyszerannyi mennyiségű szalmával ér fel. Ha tehát elegendő turfa-törmelékét hintünk az istálló padozatára, trágyában és trágyalében a lehető legnagyobb megtakarítást eszközöljük, mert rendkívül nagy felszívó képességénél fogva a trágyalevet felissza, a melyben pedig igen sok fontos, phosphorsav, mész és káli vegyület van oldott állapotban; felfogja a trágya erjedése közben képződő ammoniákat is. Ezért főleg lóistállóiban igen becses, mertily módon tisztítja a levegőt. Lóistállóiban 10—15 cm. vastag rétegben kell alkalmazni s azt bélsárral és violettal áthordott területeken naponta frissel kell pótolni. Ily módon egy lóra 3—4 font (1.5—2 kgr.) turfa-törmelék számítandó. Minden 3—4 hétben az egész istállóban megújítandó. Tehénistállóiban czélszerű a turfára még egy réteg szalmát is teríteni. Egy tehenre naponta mintegy 8 font (4 kgr.) turfa-törmelék számítandó.

A tehének járványszerű elvetelésének megakadályozása czéljából tanácsos az 5-ik és 7-ik hónap között 10 gr. 2%-os kárbolsav-oldatot főcskendeni mindenik viselő tehén vékonyába. Ha ezt az eljárást 3 éven át folytatják, a tehének nem fognak többé elvetelni.

A marhavér tápereje. Pétervárott rég kísérleteket tettek azzal, hogy kenyeret, ketszersültet és kolbászt állítottak elő friss ökörvérrel. A theaházak és műhelyek lakói nagy élvezettel fogyasztották az izletes vérkenyert, mely albumin kenyér néven Németországban is ismeretes. A kísérleteket, mit a „Grashdanin“ című lap írja, sajnos, nem folytatták, ámbar 160,000 marhát vágnak le évente Péterváron, melyek 300,000 pud vért adnak, a minek felhasználása ipari czélokra nagyon tökéletlen. Egy ökörvérrel tizenegy embert lehet naponta táplálni vagyis az összes Péterváron leölt ökrökből 2.775,000 embert. A vérkenyér, mint azt tudományosan megállapították, nagyon tápláló és könnyen emészthető és egyike a legolcsóbb tápszereknek. A „Grashdanin“ erélyesen követeli, hogy tegyék hozzáférhetővé a szegény népnek ezt az olcsó és tápláló eledelt.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

„Gazdasági Lapok“. (Ápril hó 23.) Lapunk korábbi számaiban kivonatilag ismertettük a „G. L.“ cikkeit, a magyar cukoripart fenyegető indiai cukorvám kérdésében. Az elmérgesedéshez közel álló ügy legújabb fordulatairól következőkben számol be e lap: A cukor-árak rohamos emelkedése most valóságos sensatio számba megy. Prágában 14 frt 02 kr. a nyers cukor ára és remélhetőleg még emelkedni fog. E hirtelen emelkedése a cukor-áraknak az indiai cukorvám projectumokat háttérbe szorítja. Egyébiránt megelégedéssel *konstatáljuk, hogy kormányunk komolyan foglalkozik ezen indiai cukorvám-kérdéssel és nem veszi könnyen a dolgot.* Hírek merülnek fel ugyan, a melyek megnyugtatásra czéloznak és azt akarják elhitetni velünk, hogy az indiai cukor surtaxot az indus fogja fizetni és így nem fogja érinteni az európai cukorbevittelt. Ez azonban porhintés a szembe, még ha azt a londoni „Economist“ és a „Bombay Gazette“ írja is. Ez idő szerint, mikor cukor-hausse van, az indus fizeti s ez a mi szerencsénk, de ha baisse fog beállni, akkor minket fog terhelni. Mi tehát nem nyugszunk meg ilyen csitítgatásokban és a retorsio álláspontján maradunk. A „hand's off“-ot vissza is lehet és kell is adni. Az emelkedő cukor-árak pedig újra bizalmat keltenek a cukortermelés iránt s előkészítik a cukorrépa-termelés terjedését, a mi Magyarország eminsens érdeke.

A „G. L.“ ugyanezen számában *„Még egyszer a dohánytrágyázási kísérletekről“* cím alatt *Sebestyén* Arthur igen érdekes replikát tesz közzé, feleletül *Kerpely* Kálmán válaszára. A lapunkban is közölt kritikát *Kerpely* dohánytrágyázási kísérleteiről már ismerik olvasóink, *Kerpely* feleletét, melyet a „Köztelek“-ben adott ki, következőkben ismertetjük:

A kovasavas káli, vagyis martellin fölényét, a kénsavas és szénsavas káli fölényét ma már elvitatni nem lehet s e részben hivatkozik dr. Barthra. a kolmári vegyikísérleti állomás vezetőjére s még azt is kiemeli, hogy a superfoszfát a m. kir. növénytermelési állomás kísérletei szerint a dohányok termését emeli mennyiségileg, a nélkül, hogy minőségét rontaná s hogy e terméshinóító hatást az egymagában adott martellin igazolja. Hivatkozik a debreczeni kir. gazd. tanintézetben kénsavas és szénsavas kálival végzett kísérletekre, a melyek szerint csak általános ér-

vényességű adatok eredményeztettek s egyes esetekben negatív eredményt hoztak, más esetekben emelték a dohány égőképességét s leveleinek finomságát, de a fermentáció befejeztével a rugalmasság és simaság rovására.

Ezek voltak okai, a melyek folytán a múlt év folyamán végzett kísérleteknél *csakis* a kovasavas káliumra (martellinre) fordította figyelmét.

A kovasavas kálival, vagyis martellinnel szélesebb körű kísérletre hívta fel a jövedéket, hogy ekként a most kétségtelenül drága martellin olcsóbb hazai előállítására minél előbb lehetővé tétessék. Teljes hű képet a martellin hatásáról ugyanis csak akkor nyerhetünk, hogy ha országsszerte kísérleteket végeztünk a martellin- és martellin-superfoszfáttal.

Végül kijelenti, hogy a jövedelmezőség kérdését ő sem téveszti szem elől, bár mint tanár a trágyázás kérdésének üzleti részébe mélyebben nem bocsátkozhatik, mert különben pártatlansága a gazdaközönség előtt megszűnik.

Ezeket felelte lényegében *Kerpely* Kálmán, a m. kir. dohánytermelési kísérleti állomás vezetője s erre vonatkozik *Sebestyén* fentebb említett replikája, melyben kevés kihagyással a következőket mondja:

A mit *Kerpely* a Németországban elért eredményekre felhoz, egyszerűen figyelmen kívül hagyja, mert tudomása szerint hazai viszonyok között a külföldi műtrágyázási kísérletek mérvadók sohasem voltak és nem is lesznek. Idézi azonban Cserháti tanárnak a *„Kísérletügyi közlemények“* 5. füzetében közzétett nyilatkozatát a martellin és kénsavas káli hatásáról, melyben ez a szaktekintély következőleg nyilatkozik: „Ezen számokból kitűnik, hogy a jelen esetben mind a két káli-trágyának jelentékeny termésfokozó hatása volt. A különbség a kétféle káli-trágyával megtrágyázott parcellák termésében nem oly nagy, mint a káli-trágyával trágyázott és nem trágyázott parcellák termése között. Ha a kovasavas káliumnak csakis termésfokozó hatása van, akkor azt ezen kísérlet után még nem lehet a kénsavas káliumnál többet érőnek mondani, mert tetemesen drágább, mint a kénsavas kálium és a terméshinóító nem áll arányban az árkülönbséggel. A kétféle dohány termelését összehasonlítva látható, hogy a trágyák hatása mind a kettőnél körülbelül egyformán mutatkozik stb.“

Cserháti eme nyilatkozata határozottan leczáfolja *Kerpely* tanár amaz állítását, mintha összehasonlító kísérletekre immár nem volna

kényes munka. E körülmény teszi drágává a vaniliát.

A növény hasonlít a paszulyhoz, termése is olyan, mint egy szépen fejlett fiatal paszuly cső. Ezt zölden szedik le és aszalóban, pokróczokon elterítve szárítják, mely után nagy színekben, szelős helyen, árnyékban kell polczokon elterítve száradnia, míg a cukor jegecz kiüt rajta. Ekkor egykilós szelenczékbe teszik, s így kerül a világpiacra.

A telepről bejőve, megittuk a rendes fekete kávéból álló reggelit, s azzal szívélyes búcsút véve a társaságtól, a 8 Buzán gyorsan szaladt ki a tanyáról velem, mert a tegnap előre ment málvivőket délig utólkellert érnem. Z. K. E.

— **Az 1900-iki párisi kiállításnak** most egy új nagyszerű látványosságáról hoznak hírt — a „marcoramáról“, tenger-panorámáról. II. d' Alési Hugo festőnek támadt az az ötlete, hogy a világkiállítás látogatói egy elragadóan szép tengeri utazást tegyenek meg a szárazon. Egy órai ut alatt Marsaille-ből kiindulva, Sfax, Nápoly érintésével, Itáliát megkerülve Velenczébe és Konstantinápolyba mennének. Az egész óriási tájkép 1000 méter hosszú vászonra lenne festve, a családásig hű természetességgel, s a kép csendes továbbhúzása által a szemlélő abba az illúzióba jön, mintha gőzönsön utazva látná.

— **Jeget kis mennyiségben** következőleg tarthatunk el hosszabb ideig. Porcellán tálba egy

virágcserepet állítunk, s fölé és köré egy darab fehér flánelt kötünk úgy, hogy a flánelt befelé hajtván, a cserépbe tölcészerűen nyuljon be, de a cserép fenekéig ne érjen. Ebbe a tölcésbe tesszük a jeget, melyet előzetesen erős kendőben apróra törtünk.

A drainage (drénázs) története. A drainage angol szó levezetést, elvezetést jelent. Értik alatta azt a mesterséget, hogy a talajt földalatti csövekkel a víztől — levezetvén azt — megszabadítsa. A rómaiak K. e. 312-ben már rendszeres alagsövezéseket végeztek Appius Claudius Cäcus Censor alatt. Ilyen alagsöveket találtak is újabban Olaszországban. A háborus középkorban feledékenységbe merült s csak a 17-ik század közepén találkoznak rendszeres alagsövezéssel Angliában. De csak 1830-ban, midőn először próbálták meg az égetett csöveket, vett nagyobb lendületet. Az állampénztárból a földbirtokosoknak előleget adtak, melynek összege 1850-ben már 80 millió forint körül volt. 1860-ig 600,000 hektárt draináltak. A londoni 1851-iki világkiállítás alkalmával hozták át Európa száraz földjére. Legelőször Belgiumban és Franciaországban terjedt el, szintén állami támogatással. 1861-ben Sziléziában alagsövező részvénytársaság alakult. Belgiumból terjedt el Ausztriába is.

— **Érczeléreket jelző növények.** Régi megfigyelés, hogy bizonyos talajnemekben bizonyos érczfajok fordulnak elő, s bizonyos jellegzetes növények árulják el jelenlétüket. Ernest Lidgely a

„Transactions des Australasian Institute der Minnen-Ingenieure“-ben érdekes példákat állított össze. Sieegenel a német rajnamelléken egy vasércz-telep két mértföldnyire az által van jelezve, hogy e terület nyírfával van benőve, holott a környéken csak tölgy és bükkfa van. Egy cserje az *Amorpha canescens*, mely ritkább, mint nálunk tenyésző rokona, s diszkeretekben Európában is művelik, Amerikában, főleg Michigan, Wisconsin és Illinois államokban, mint az ólomfényletelérek jelző növénye, míg Missouri államban Gummitű és a mérges Suwath-félék egyesei, mint ólom-növények ismeretesek. Hogy a bükk a mészke talajt szereti, ismeretes. Gyakran vezetnek már egyenként álló bükkfák mészke telepek, felfedezésére. A spanyolok tapasztalatai szerint egy felfutó-féle növény (*Convolvulus althaeoides*) a phosphorit telepek jelzője s e tekintetben főleg Estremadura vidékén nagyon becsült növény. Észak-Amerikában Montana államban az *Erigonum ovalifolium* segítségével ezüst telérek is fedeztek fel. Németországban is van egy növény, a *viola lutea* egyik varietása, melyet cink-violának neveznek a var. *calaminaria*, mely Felső-Sziléziában, Westfáliában, Belgiumban s Utah észak-amerikai államban olyan talajon nő, mely cinkgal-mához a legfontosabb Cinkércz telérekhez vezet.

— **Időjárás.** Az angol gazda azt tartja, hogy ha a tölgy előbb virul, mint a kőrísa, akkor nem lesz sok eső a nyáron, ha ellenben a kőrísa zöldül előbb, akkor vizes lesz a nyár. S.

többé szükség s mintha egy tanár nem bocsátkozhatnék a dolog üzleti részének tárgyalásába. Lám Cserhádi tanár mindkettőt megtette s még sem vonta ez maga után tekintélyének csökkenését. Fenntartja azt az állítását, hogy a martellin viszonyainkhoz képest igen drága, már pedig a *drága és külföldi* műtrágyára nálunk semmi szükség nincs, mert a sokkal *olcsóbb, hazai* műtrágya is megteszi a kellő szolgálatot, különös tekintettel arra is, hogy végleges döntést e kérdésben csak több évi, összehasonlító kísérletek után lehet kimondani.

A „*Magyar Gazdák Lapjában*“ (Ápril hó 22.) Szabó János »*A szikes legelők öntözése és befásítása*« czímen következőket írja: A szikes legelő a természet által is birkalegelőnek van alkotva, ennek daczárás azt tapasztalta egy szikes vidéken, hogy a birkák hullanak. Igyekezett mindent lehetőleg jól megfigyelni, hogy e sajátságos körülmény okát felderítse.

E vidék legelőin a birkák egész május végéig tápdús és kellő mennyiségű takarmányt kaptak, de már június vége felé, mikor a nap heve nagyobbodott s az eszések ritkábbak lettek, az elsült mezőn rágódott s a keskeny, vízmosta gödrökbe szorult, poshadt vizet itta a birka-nyáj, melyből külföldi betegségek származtak.

Hogy a pocsolya-vizek ivásától s ennek következtében keletkező betegségektől megóvja a nyáját, beszüntette a nyári sózatást s a birkákat hajnali és estéi legeltetésre szorította. Igen természetes azonban, hogy tarlószabadulásig a birkákugyszólván éheztesnek voltak kitéve s habár számos betegséget akadályozott meg, az eredmény még sem volt kielégítő, mert tarlószabadulás után a mohó evés következtében legtöbb birka hirtelen javult, tulvérmesedett és vérben elhullott.

Szükségét érezte tehát czikkiró annak, hogy a legelők befásításával azok kisülését megakadályozza. Több módszer próbált már meg, de a sikos legelőkön képtelen volt a fákat a kánikulai hőség alatt megvédelmezni. Legtöbb sikerrel kecsegtető eljárása következő volt:

Minden elültetendő fa helye mellett jó nagy vízfogó gödröt ásottat össze, melyek télen és tavasszal vízzel voltak telve. Tavasszi faültetések idején minden gödör mellé egy *akáczfát*, gyökerével egyenesen a vízfogó gödörtől egy méter távolságra a föld színére állítatott, mellé egy jó erős karót ültetett s egy szekér földdel a gyökérzetét betakartatta. Az így elültetett fák igen jól hajtottak s június végén egy fél szekér földdel erősítették s megöntöztették.

Utolsó évben az öntözés el lett mulasztva s a fák kipusztultak. Miután a legelő öntözésére nem képes minden gazdaság, kívánatos volna, hogy többen is tennének kísérleteket, kiderítendő, hogy vajjon mely fanemek volna legalkalmasabbak a sikos legelőkön való elültetésre és milyen módszer mellett?

A „*Köztelek*“ (Ápr. hó 19.) melléklete a „*Tejgazdaság*“ cz. lap „*Tehénsajt, monostori juhsajt módra*“ czímen *Mandeville* F. tollából, igen érdekes cikket közöl, melyet nagy terjedelme miatt rövid kivonatban ismertetünk.

Hazánkban, különösen olyan vidéken, hol a tej a nagyobb városok távoli fekvése miatt nem egykönnyen értékesíthető, tultermelés mutatkozik. Tanácsos volna tehát a tej feldolgozása, még pedig ott, a hol 10–15 liter napi tejfőlést mutatkozik, kisebbféle sajtot kellene készíteni.

Csikkiró kísérletet tett a kolozsmonostori gazd. tanintézetben szokásos juhsajt készítési módon, tehát tejből állítani elő sajtot s az eredmény — jól bevált.

A sajt készítéshez szükséges eszközök ugyanazok, melyeket a juhsajt készítéshez használnak, még pedig: a termeléshez mért mennyiségű fakádak, farámák u. n. „*vécskák*“ egy emeltyűs prés, egy csavar prés. egy hőmérő, egy köbcentiméterre beosztott üveg mérték, néhány kádtartó állvány, tartók,

vászon és jó tej. Legelőszőr kellett volna említeni a legszükségesebbet, egy 12–14 C° állandó hőmérsékletű pinczét. A sajt készítés, *Mandeville* szerint így történik: tej 33–35 C° melegen, szűrés után az olvasztó kádba lesz öntve s oltó anyaggal kezelve, s azután mintegy 40–45 percig letakartan nyugodva hagyva. (Rendszerint 35 C° tej 10 literjéhez kell 1 köbcm. = 1 gramm müoltó. 5 gramm 1 theás kanálnyi.) Esetleges zsirosabb tejhez több is kell, de nagy vigyázatot igényel, mert a hibai adagolás az egész munkát tönkre teheti. Az alvadoi úgy ítélték meg, hogy 40 perc múlva, ha az olvasztó kádat kissé megmozdítjuk, tartalma összeáll s nem hullámzik, és ujjunk nyomán savós szüremlés látható. Ha az alvadás kellő foka elérkezett, kézzel az edény oldalai felé lassu és fokozatos nyomással a sajtanyagot összenyomjuk s ezt a műtétet addig folytatjuk, míg a savó teljesen külön válik s a sajtanyag egy egésze nyomatik össze. A savót levezetjük s a sajtanyagot pedig a mennyire kézzel képesek vagyunk, savótartalmától teljesen megfosztjuk. Azután 1 liter savót 40 C°-ra hevítve a sajtra öntünk, hogy ezáltal az felmelegedvén, összetartását fokozzuk s a még megmaradt nedvet is kipréselhesük. A kinyomkodott savó mennyiség a tejnek körülbelül 85–90%-a. Ezek után az egész sajt mennyiséget kezeink között apróra szétmorzsoljuk s 50 liter tejre 150 gramm darált sót számítva, sóval behintjük s ezt keverés által egyenletesen elosztjuk.

Ennek megtörténte után a sajtanyagot egy cseber szájára fektetett lapos deszkára, illetve az erre állított farámába u. n. „*vécská*“ ba tesszük, hol ismét jó erősen nyomkodjuk, a savó eltávolítása és a sajt összeállása céljából, ezt elérvén, az anyagot a rámból kivesszük s egy ritka szövetű vászonkendővel betakarjuk olyformán, hogy a ruha ránczot ne vessen, ezután a rámba visszatéve s a rámban fel és le mozgatható fedőlapokkal ellátva, prés alá tesszük. Itt marad a következő fejésig, tehát 12 óra hosszágig. Innen kivéve, minthogy a préselés célja, hogy a savó a sajtból legutolsó cseppig is kiszorítottassék, mert ellenben felpuffad s nem érik be kellőleg, a további préselés csavaros présel történik, hol 8–10 óra hosszát áll. A lejárt idő után a sajtot a présből s a rámból kivesszük; a ruhákat lebontjuk; a sajt, esetleg kiálló éleit (türemlés) éles késsel lemetszük; 5%-os sósvizbe tesszük (sósfürdő) s itt tartjuk 12–24 óra hosszágig, mely idő alatt néhányszor megforgatjuk. A sósvizből akkor vétetik ki, midőn a sajt külső héja kissé sikamlós, mely után a sajt egy száraz, szellős meleg helyen álló polczra kerül száradás végett, hol szintén 12–24 órát áll, míg egy vékony kérget kap. Forgatásáról itt is gondoskodni kell.

Ezután következik a sajt pinczézése, illetve érlelése, amely abból áll, hogy a sajtot előzetesen nedves ruhával megtörölve, kívülről sóval bedörzsöljük, s egy 10–14 C° állandó hőmérsékletű nedves pinczébe, a készítés ideje szerinti sorrendbe, egymástól kevés távolságra, polczokra helyezük s ott naponta egyszer megforgatva, hetenkint többször, de legalább kétszer 10%-os sósvizbe mártott ruhával jól megtöröljük (mosás). Ily eljárás mellett 6–8 hét alatt a sajt megérik s elvesztve keménységét, gummihoz hasonló ruganyossá válik; héja vékony, megszegve, állománya kissé lyukacsos, de finom összeállású fellágy; színe sárgás; szaga és ize kellemes. Minden tulajdonságában megegyezik a „*trappista*“ sajttal.

A mi az oltó készítést illeti, az házilag is előállítható, de igen olcsón beszerezhető az „*Alfa Separator*“ részvény-társaság (ezelőtt Pfanhauser A.) bécsi cégtől. Ezen oltó folyadék borju gyomor kivonata s kitünik tisztasága, tartossága és ereje által. Az üveget, melyben az oltó van, száraz, hűs, sötét helyen jól eldugaszolva és fektetve kell őrizni. Ara 1 kilónak 1 frt. 10 kr. s elegendő 10,000 liter tej beoltására.

Egy kis számítás után ama meggyőző-

désre kell jönnünk, ugymond *Mandeville*, hogy a tej sajtnak feldolgozva sokkal kedvezőbbben értékesíthető. Tekintettel tehát arra, hogy ez a sajt készítési módszer a czélnak teljesen megfelel s hogy ez a sajt igen keresett és ingyenczeknek való tejgazdasági termék, melegen ajánlhatja a tejgazdaságok figyelmébe, a tehéntejnek monostori juhsajt módon való készítését

T. M.

Külföldi lapokból.

A földmivélés Oroszországban. Oroszország (az európai) rengeteg terjedelménél fogva több egymástól lényegesen különböző éghajlatu s talaju zonára oszlik. Ezúttal Orosz-Lengyelországot, Vohlhiát s Ukrianiát vesszük tekintetbe, mert ezek a vidékek legfejlettebbek s éghajlatuk s földmivélésük leginkább hasonlít a közép-európaihoz. 1863-ig a jobbágyok felszabadításáig rendszeres földmivélésről szó sem volt. A 3 forduló művelés divott: őszi, tavaszi. Alig 15 éve, hogy a nevezett helyeken a földmivélést rendszeresen üzik. Ennek a rengeteg országnak, hol a lakosság $\frac{1}{5}$ -e (= 80 millió) földmivelő, csak néhány év óta van földmivélésügyi minisztere. Gazdasági egyesületek stb. csak a legújabb időben kezdenek alakulni, de ezeknek sincs kellő szabadságuk a cselekvésre.

Legújabbán egy — keleten sokat utazott — nevezetes nemzetgazdász: Owsinski, egészen saját szerű földmivélési rendszert igyekszik létesíteni, a melylyel eddigelő is igen fényes eredményeket értek el. Az említett területek Podoliával és Bessarabiával együtt kövér talaju síkságok. A humus, vagyis a fekete föld nagyon vastag. Azonban a hosszan tartó szárazságok teszik tönkre a vetéseket Owsinski abból indul ki, hogy a növények, ha kedvező körülmények között vannak, csak szár- és lombfejlesztésre törekednek, nem pedig virág- és magfejlesztésre. Hogy magot termeljenek, a létérti küzdelmet kell rájuk mérni a sűrű vetéssel. Ezért ő szántóföldjeit 30 centiméter széles szalagokra osztja s felváltva egy ilyen szalagot bevet, a mellette levőt üresen hagyja. A vetés sűrű s minden növény, hogy el ne nyomassék, a szabad terület felé törekszik. Továbbá Owsinski helyteleníti a mély szántást — az említett területeken, főleg ott, a hol a répa nagy szerepet játszik. És pedig azért, mert a mély mivélés több munkát igényel s sok vegyi trágyát kíván, nem használ a szárazság ellen, valamint a nedvesség ellen sem, mert a föld finom csövecskéit eldugja, a növényi részek rothadását gátolja s így a talaj nitrogéntartalmának növelését akadályozza. A föld felületét száraz kéreggel változtatja. Nedves időjárásban a gabona megdől a mély szántásnál. Egyedül helyesnek az 5 centim. mély szántást tartja. A talajban nagyon sok phosphoros sav és káli van, a körlég kimeríthetetlen mennyiségű nitrogént tartalmaz. Mindezek mély szántásnál nem értékesíthők, míg a sekélyre mivélésnél haszonra válnak, mert a sekélyre mivélés a földet folytonos összeköttetésben tartja természetes üregjáratai által (melyeket megnyit) a körléggel, tehát mélyen termékenyvé teszi a talajt. Tavasszal a föld ily módon szántva, gyorsan melegszik föl s a föld nitrificatiója azonnal kezdődhetik. (Ezeket mind a vastag humus-rétegű talajról mondja Owsinski, de azért még a mély szántás itt is épp olyan jól megokolható. Ref.) Owsinski nem használ sem Sack-, sem d'Eckert-féle ekéket, hanem csak az angol Ransonn-félet. Saját szerkezetű gyomirtó (sarcleur) és d'Eckert-féle sorbavető a további eszközei. Tavasszal, mikor a burján nőni kezd s a szárazság beáll, a sorbavetés részére a lóerőre berendezett gyomirtóval járattja meg a földet, míg a szóróvetéshez fogasol. A gyomirtóval s fogasolóval 2 hetenként többször megjárattja a szántóföldeket. A fogasolást ajánlja őszi és olyan helyen, a hol a következő évben tavaszi búzát fognak vetni.

Szerinte az így művelt földeken 1896-ban a rozs 2 méter magasra nőtt trágyázás nélkül s hektáronként 400 pud (6520 kil.) termett. A répa oly szép volt, hogy a földművelésügyi miniszter kiküldöttei s a szakértő látogatók bánulatuknak adtak kifejezést az elért eredmény fölött. Owsinszki rendszere nagy vitát támasztott a gazdák között, még nagyon kérdéses, hogy hidegebb égalj alatt, nedves, agyagos, homokos talajon alkalmazható-e vagy csak helyi speciálitás értékű lesz. (C. Courrière; Journal d'Agriculture pratique 1899. No. 1.)

Van e haszon a tyúktartásból? A legcsatánosabb feleletet adja erre H. Wychoff úr, ki 15 évvel ezelőtt hitelbe vett meg New-York közelében 2500 forintért egy teljesen elhanyagolt tanyát. Édes atya adott néhány forintot a legszükségesebb eszközök beszerzésére — kölcsön. Amerikai módon azzal kezdte, hogy az „igényeit“ minimumra redukálta s kevés pénzén néhány meglévő tyúkjához Plymouth Rocks és Brown Leghorn fajokból szerzett még 25 drb. tyúkot. Az első évben az összes tojásokat kiköltette. A második évben már 160 frtot árult a tojásból. Tyúkállományát szaporította White Leghorn-nal. A kert és a szántó föld is hozott valamit, de az első nehéz időkben sokszor kellett kölcsön vennie a „tojás-pénzből“, melyet a többi jövedelmeitől külön kezelte, hogy nagy szükségén könnyítsen. Gazdálkodása 3-ik évében 189 darab White Leghorn tyúkjá volt s mert az efajta tojások nagyon keresettek voltak, 230 frtot árult csupán tojásból. A tizedik év felé s most már évente 7—8 ezer forint áru tojást s majorságot ad el. Amint nőtt a tyúkállománya s növekedett a „tojás-pénz“, abban az arányban alakította át a régi, ronda, *lebontásra sem érdemes* farm épületeit s látta el jó berendezéssel. Az egész tanyát (farmot) a tyúkok fizették ki, az épületekkel, gyümölcsösökkel, tehénekkel, eszközökkel s a 60 acre (1 acre = 40·467 ár) szántóföldhöz szükséges gépekkel együtt. (Agric. Gazette 99. No. 1318.)

A szalmás gabona megdőlésének okát a sűrű vetésben, a talajnak siliciumban való szegénységében s főleg nitrogén jelenlétében keresték. Ezért elhárítására is sok módot ajánlottak. A sorbavetést, hogy a vetés jobban szellőzhessen s jobban érje a verőfényt. Ennek van is eredménye. Hogy nem a silicium hiánya okozza a megdőlést, d'Isidore Pierre rég bebizonyította. Legjobb védekezés a megdőlés ellen a sorba vetés mellett a phosphorsavtrágya. Meszes és agyagos-meszes talajon a superphosphat vagy a Thomassalak, homokos, vagy agyagos talajon tisztán az utóbbi. Mindig tavasszal kell ezeket a trágyákat alkalmazni vetéskor, mert a phosphorsavat ilyen alakban a növények közvetlenül fel tudják venni a talajból. Nincs tehát semmi szükség arra, hogy ősszel hintsék a szántóföldekre. (L. Grandeau, Journ. d'Agric. prat 99. No. 14.)

Az Osztrák-Magyar birodalom lókvivitele 1898-ban nem volt oly mérvű, mint remélték. Kivittek összesen 44,447 darabot. Ebből tenyészállat volt 362; csikó 1970, hámos ló 42,115. Az egészből Olaszországba ment 20,766 darab, Németországba 12,364 darab. Itt csak azok az államok vannak felemlítve, melyek állandó vevői a magyar lovaknak. A Németországba exportált mennyiség 1893. óta meg lehetőséggel állandó s 11,000 és 14,000 darab között ingadozik évente. Olaszország bevásárlása ellenben 1891—1897-ig 20,000 darabbal emelkedett, míg 1898-ban 8000-rel vett kevesebbet, mint 1897-ben. 1897-el szemben tehát összesen 14,735 darabbal vittek ki kevesebbet. Ebből a honi lovak minőségére kedvezőtlen ítéletet vonni le, korai volna, mert egy év export-számai sehol sem mérv- és irányadóak. 1897 rendkívüli eredménye után szükségképpen következik a megállás. Határozott véleményt e tekintetben csak majd 2—3 év múltán lehet alkotni. (Oester. Agrarier. 99. No. 13.)

S.

EGYLETI ÉLET.

Igazgató választmányi ülés. Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« április havi vál. üését 25-én d. u. tartotta meg.

Elnökölt: Cs. Szabó József egyl. elnök.
Előadott és jegyzett: Tokaji László titkár.

Jelen voltak: Br. Mannsberg Sándor, Reich Albert, Nagy Dezső, Vinczenti Károly, Csermák János pénztárnok, Gyárfás Benedek, Tóth Zsigmond, Macskásy Pál, Jakab László, Tulogy Sámuel, dr. Szentkirályi Ákos, Nagy Lajos.

1. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Tóth Zsigmond, Vinczenti Károly és Gyárfás Benedek tagokat.

2. Mult — márcz. 14-iki — ülés jegyzőkönyve felolvastatván, egyleti titkár jelentést tesz a hozott határozatok végrehajtásáról. Tudomásul vétetik.

3. A pénztár márczius havi forgalmáról szóló jelentés felolvastatván:

2,725 frt 12 kr. áthozatal;

43,903 » 95 » bevétel;

44,945 » 31 » kiadás és

1,683 » 76 » maradvánnyal jóváhagyó

tudásul vétetik.

4. Előadó titkár felolvassa Darányi Ignác földm. miniszter 18,334. sz. leiratát, melyben köszönetet mond az egyletnek a borhamisítások elleni akciója alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratáért. Tudásul vétetik.

5. Ugyan ő bejelenti, hogy a földm. miniszter 86,388—98. sz. leirata értelmében az egylet működését tárgyazó adatok, a kívánt határidőre, elnöki uton felterjesztettek. Tudásul vétetik.

6. Ugyan ő bejelenti, hogy az állattenyésztési és kiállítási szakosztály a folyó évben tartandó tenyészállatkiállítás rendezését tervbe vévén, a szakosztálynak a díjak fedezésére szükséges állami segély iránti kérése az elnökség útján a földm. miniszterhez felterjesztett. Tudomásul szolgál. Határozattal egyuttal, hogy az egyletnek a kiállítás rendezése tárgyában a szakosztályhoz áttett javaslatai elintézése megsürgendő.

7. Ugyan ő bejelenti, hogy a földm. miniszter 25,302. sz. leiratában, a mult évben kiutalt 1000 frt sertésvész elleni segélyösszeg visszautalását rendelve el, az összeg elnöki uton az adóhivatalba nyugta mellett beszolgáltatott. Jóváhagyó tudásul vétetik, azzal a hozzáadással, hogy az eszközölt kiadások 524 frt 67 krnyi összegének megtérítése — a leirat utasítása értelmében is — mielőbb kérelmezendő lesz.

8. Olvassatik a földm. min. 9998. sz. leirata, melyben a folyó év nyarán kiszagdzák részére rendezendő tanulmány utak és kirándulások feltételeit, tudnivalóit közli. Örven detes tudásul vétetik s határozattal, hogy a tanulmány kirándulásokban való részvételre felszólítandók azon kolozsmegyei kiszagdzák, akik között az egylet az elmúlt télen népszerű előadásokat tartott.

9. Olvassatik ugyanannak 26,980. számú leirata, melylyel a mezőgazdasági termékek, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. XLVI. t.-cz. érdekében a vármegyei gazd. egyletekhez intézett körirata ismertetését kéri. Tudásul szolgál, hivatalos lapban való közlésre kiadatik.

10. Előadatik ugyanannak 3767. csn. sz. leirata, melyben értesíti az egyletet arról, hogy a tuberkulózis elleni védekezés ügyében Berlinben, május hó folyamán megtartandó nemzetközi értekezleten a magyar kormány is képviselve lesz. Örven detes tudásul szolgál; leirat a hiv. lapban való közlésre kiadatik.

11. Titkár bejelenti, hogy az »Orsz. Közp. Hitelszövetkezet« megküldötte az »E. G. E.« által befizetett 2 drb 1000

—1000 koronás alapítványi üzletrészt. Tudásul vétetik.

12. Ugyan ő bejelenti, hogy az »O. M. G. E.« megküldött értesítése szerint — az »E. G. E.« által, a gazdák részére beszerezhető a d o m e n t e s z e s z ügyében tett felterjesztésekhez hasonló szellemű felterjesztésekkel csatlakozott. Örven detes tudásul szolgál.

13. Felolvastatván Kolozsvármegyének 3746. sz. megkeresése, melyben véleményt kér az egylettől arra nézve, hogy vajjon a k o z u t a k o n ü l t e t e n d ő f á k mily módon védhetők meg legjobban és legkevesebb költséggel a kártételek ellen, a vita folyamán megalkotott szakvélemény közlésével egyleti titkár bizatott meg.

14. Dr. Szentkirályi Ákos irod. szakoszt. alelnök bejelenti, hogy a földm. miniszter a k ö n y v k i a d ó v á l l a l a t i f ü z e t e k n e k n é m e t, r o m á n é s t ó t n y e l v e n v a l ó k i a d á s á t a szakosztály figyelmébe ajánlván, arra segélyt is ígért s kéri, hogy a választmány engedélyezze a kiadást. Ig. választmány örömmel veszi tudásul a felszólítást és a lefordítandó füzetek kiadását — a miniszter segélye reményében — engedélyezi.

15. U j t a g u l bejelentetvén Dely Elemer r. tag Segesvárról — felvétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A földművelésügyi m. kir. miniszter rendeletet adott ki, mely szerint az 1898. XIX. t.-cz. a mely a községi és néhány más erdő állami kezeléséről szól f. é. július hó 1-én lép életbe.

Körrendelet. Valamennyi vármegyei gazdasági egyesületnek. 26980—IV/3. szám. Hivatkozással mult évi február hó 24-én 10400. szám alatt kelt körrendeletemre ismételt felhívom a t. Egyesületet, hogy működése területén a gazdaközönség figyelmét, a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. és az ennek végrehajtása tárgyában 1896. évi június hó 9-én 38286. sz. a kiadott rendeletem intézkedéseire, különösen pedig utóbbinak 13. §-ára hívja fel s figyelmeztesse, hogy saját jól felfogott érdekében mindazon esetekben, midőn vető- és fűmagot, műtrágyát, abraktakarmányt stb. vásárol, ha esetleg az eladó egyénisége és megbízhatósága az áru minősége tekintetében teljes biztosítékot nem nyújt, az idézett szakasz értelmében vett hiteles minták megvizsgálattatás által a visszaélések felderítését segítse elő. Elvárom a t. Egyesülettől, hogy ezen felhívásomat működése területén a gazdaközönségnek lehetőleg kiterjedt módon figyelmébe ajánlja. Kelt Budapest, 1899. évi április hó 12. *Darányi.*

Körrendelet. Valamennyi vármegyei gazdasági egyesületnek. 26046—IV/3. A pénzügyi m. kir. miniszter ur a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urral és velem történt együttes megállapodás alapján, az 1881. évi XLIV. valamint az 1890. évi XIII. t.-cz. értelmében mezőgazdasági szeszgyárak részére kormányhatóságilag megadott állami kedvezményeknek a folyó 1899. év folyamán való érvényesítése tárgyában valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóság (a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság kivételével) és a székesfővárosi m. kir. adófelügyelő helyettesekhez 1899. évi márczius hó 27-ki kelettel 24.800. szám alatt körrendeletet intézett, mely a „Földművelési Értesítő“ nek legközelebb megjelenő számában fog közötötetni. Erről az egyesületet oly felhívással értesitem, hogy az említett körrendeletre az érdekelt szesztermelőket figyelmeztesse, illetőleg a körrendelet tartalmát működése területén lehetőleg terjessze. Kelt Budapest, 1899. évi április hó 12-én. *Darányi.*

A berlini tuberkulózis-értekezlet. A földm. miniszter leirata az »E. G. E.«-hez. 3767—III/2.

eln. szám. A m. kir. miniszterelnök ur folyó évi március hó 3-án 2778. szám alatt kelt értesítése szerint a cs. és kir. közös külügy-minister ur arról tett közlést, hogy folyó évi május havában a tuberkulózis elleni védekezés ügyében Berlinben nemzetközi értekezlet fog tartatni, melyre a bécsi német nagykövetség útján a magyar kormány is meghívott. Ezen értekezlet ügyrendjét idecsatoltan szives tudomásvétel végett azzal küldöm meg, hogy a magyar kormánynak ezen értekezleten való képviseltetése iránt a megfelelő intézkedések megtéteessenek. Kelt Budapesten, 1899. évi április hó 21-én. *Darányi.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Halálozás.** Torockó-Szentgyörgyi id. gróf *Thorotzkai Miklós* az „E. G. E.” alapító tagja élete 64-ik évében folyó hó 21-én, hosszúságos szenvedés után, megszűnt élni. Temetése folyó hó 23-án, d. u. 4 órakor történt, melyen az egyesület számos taggal volt képviselve. Béke és áldás poraira!

— **Mauthner Ödön** budapesti nagykereskedő, tekintettel arra, hogy a magyarországi kertészeknek semmi olyan intézményük még idáig nincs, melytől vénségükben gyámolítást várhattak volna, 1000 frtot adományozott egy kertész-nyugdíjintézet alapítására.

— **Sertésvágóhid Kolozsvárott.** Kolozsvár városa pár év előtt nagy költséggel köztésvágóhidat építtetett, most külön sertésvágóhid építtetését határozta el. A vágóhid építési és berendezési költségét 40,000 forintban állapították meg.

— **A szociálista izgatás ellen.** Az egyik dunántúli megyében ez idő szerint elönmunkálatok folynak a munkások élet- és balesetbiztosításának szolgáló szövetkezet létesítésére. E szövetkezet a kölcsönösség alapján szerveztetnék, a melynek tagjai heti igen csekély befizetések mellett, tekintet nélkül az életkorra, a baleset által előidézett munkaképtelenség esetén rendszeres segílyt, halál esetén pedig a hátramaradt családtagok egyelőre megállapított biztosítási összeget kapnának.

— **Selyemszövő-gyár Nagy-Váradon.** A kereskedelmi miniszterium Schuh bécsi selyemszövő-gyárosnak tíz évre összesen 150,000 frt állami támogatást ígért az esetre, ha Magyarországon selyemszövő-gyárat létesít. A bécsi gyáros Nagy-Várad városának azt az ajánlatot tette, hogy ha a város ingyen telket ad neki, 200,000 frt költséggel Nagy-Váradon gyárat építtet, melyben fokozatosan magyar munkásokat fog kiképezni és alkalmazni. A városi képviselők megbízták a polgármestert, hogy a bécsi gyárossal a tárgyalásokat kezdje meg.

— **A kolozsvári gazdasági tanintézet pinzgauai tehenészetéről** 16. számunkban közölt híreinkre vonatkozólag azt az értesülést vettük, hogy az állománynak magyarfajtával való kicserélése érdekében még nem tettett intézkedés. A magunk részéről készséggel és egyben sajnálattal hozzuk nyilvánosságra ez újabb értesülésünket, megjegyezzük azonban, hogy első közleményünket is — habár a tanintézettől távol álló — de elég jó forrásból vettük.

— **Gazdák figyelmébe.** A kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézetben abból a célból, hogy a gazdáknak gépek körüli ismeretei gyarapíthatassanak, évről-évre szokott egy-egy gép-proba és gép-ismertetést rendeztetni. Ez évben is több újabb gép helyezettetvén a tanintézetnél el, rendeztetik egy ilyen gép-bemutatás. Bemutatás alá kerülnek a következő vetőgépek: „Universal drill”, „Viktoria drill”, „Unicum drill”, továbbá Somorjai és társai szántóvető gépe. A gép-proba helye a m. kir. gazd. tanintézet közvetlen szomszédságában levő Királydomb oldal, ideje folyó évi május hó 1-én délután 2 és 4 óra között. A gép-proba nyilvános lesz s azon a gazdák mentől nagyobb száma szivesen láttatik.

— **„Alkoholismus.”** Dr. Róbert tanár összeállítása szerint, a szegényebb néposztály teljes tönkrejutását Angolországban 75% esetben az iszákosság okozta, Genf és Párisban 80% és Németországban 90%. Németországban e tanulmány szerint évekként 1600 lesz iszákosság következtében öngyilkossá, 1300 jár szerencsétlenül, 3000 örültek házába kerül, 4200 ember a munkáscolumbia védelme alá kerül 32.000 szegények házába és több mint 80,000 a büntető törvényhez. Alsó-Ausztriában 100 örült közül 40 az alkoholismus áldozata. Galicziában és Bukovinában 1878 óta évenként 20—26 ezer ember lesz büntetve mértékletességi törvény megszegése miatt. Észak-Amerikában tíz évben 300.000 ember életét dulja fel, 100,000 gyermek jut a szegények házába, 150,000 ember fogságba, 1000 örültek házába jut, 2000 öngyilkos lesz. Leginkább isznak Eelgiumban, évenként 672.590 hl. pálinkát isznak meg, melynek értéke 442.963,007 Frcs., naponként 1,213.597 Frcs. értékű pálinkát isznak meg.

— **A magyar virtus.** Egy magyar ökör ugyancsak bemutatta a virtust a mannheimi vágóhidon. Mikor tudnillik az ökröt a vágóhidra vezették, az ökör kiszabadította magát s végigrobogott a város kellő közepén. Az óriási szarvu ökör elől futva menekült mindenki, az ökör pedig fujtatva, bőgve rohant tovább. Az egész várost talpra állította az az egy magyar ökör, a mely egymásután szórta le magáról azokat, a kik őt megfékezni akarták. Végre az ökör befutott egy gyár nyitott kapuján. A kaput gyorsan bezárták utána s egy csendő — nagy hőslélekűen — elbujván a padlásra, a padláslyukból lelőtte az ökröt. A mannheimiak azóta nagyban respektálják a magyar szarvasmarhákat!

A tavasz megérkezett és kihajt a földből a vetés, mely a szorgalmas földmives munkájának gyümölcsét képezi. Vajjon az ahhoz fűzött remények mind beteljesednek e, annak csak az Ursten a megmondhatója. Mennyi esélynek van a gabona kitéve, míg az hónapok múltán a kamrába jut. Porroság és fagy, eső és szárazság, kártékony gombák és rovarok, érzékenyen károsíthatja és részben tönkre is teheti; **gonosz jégeső a földmives reményeit romba döntheti;** nem minden kár ellen óvhatja magát az ember, a jégkár következményei ellen azonban megvédheti magát minden gondos földmives, mennyiben a vetéseket idejekorán biztosítja, minden komolyan gondolkodó gazda az aránylag csekély költségektől nem fog irtózni, hogy magának azt a megnyugvást megszerezhesse, hogy a jégeső véres verejékes munkájának gyümölcsétől, egész vagyonától, meg ne foszssa. A mult esztendő szomorú napjai, a midőn az előfordult jégkárak sok biztosítatlan gazdát majdnem koldusbotra juttattak, intő példaként szolgáljanak mindenkire nézve. Az ország számos vidékéről: Kapuvár, Vitnyéd, Ungvár, Bártfa, Keszthely, Deb-

reczen, Miskolc és Tokajból már jégesők jeleztek, mely alkalommal mogyoró nagyságu jégszemek lepték el a földeket.

— **Nagyobb erdélyi uradalom** szakképzett gazdatisztje elfogad — meggyezés szerint — gazd. tanintézetre készülő vagy nagyobb gyakorlatot szerezni óhajtó *magányakornokot.* A gazdaság 200 holdas, intenzíven kezelt, nagy állat-állománnyal van felszerelve. Czim a iadóban. (A. B.)

— A „*Pesti Napló*” ezt mondja: **Büvös cipő** Dr. Högyes, a tudós orvos feltalált egy új cipőtalpat, a mely megakadályoz minden lábbajt. Azt tapasztalta ugyanis, hogy a láb akkor marad egészséges, ha közvetlenül érintkezik a földdel. Konstruált olyan anyagot, a mely pótolja a földet. Ez a kaucsukkal impregnált aszbesztiszövet. Az olyan cipő, a melynek ebből az anyagból van a talpbélése, megóvjá a lábat minden bajtól. Dr. Högyes tegnap este mutatta be találmányát egy tudós társaságnak, a mely el volt ragadtatva a higienikus cipőtől.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **A selyemtenyésztés a mult évben.** Bezeredy Pál az országos selyemtenyésztési meghatalmazott a minap nyújtotta be Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek Magyarország 1898. évi selyemtenyésztéséről szóló jelentését. A jelentés érdekesebb adatai a következők: A selyemtenyésztők száma 1897-ben 108.750 és 1898-ban 86.467 volt, mindamellett 1897-ben 1,334.138 kilogramm és 1898-ban 1,272.331 kilogramm selyemgubót termeltek, tehát a termelés aránylag csak jelentéktelenül csökkent. Az egyes termelők keresete határozottan javult: 1897-ben egy termelő átlag 9 frt 62 krt, 1898-ban pedig 11 frt 35 krt keresett. Az országos selyemtenyésztő felügyelőség most különösen a szakismeret terjesztésére és a szederfaállomány szaporítására törekszik. A legfőbb törekvés az, hogy a selyemtenyésztés ügye lassankint kikerüljön az állami gyámkodás alul és fokozatosan a magánvállalkozás körébe kerüljön. Ezért a pancsovai és ujvidéki selyemgyárat már bérbe adták. A gyárak első sorban természetesen magyar nyers anyagot kötelesek földolgozni. A jelentés még számszerűleg kimutatja azt a hasznót, melyet a selyemtenyésztés a népnek 1898-ban hajtott. Ugyanis a selyemgubók után kifizetett az intézet a termelőknek 980.627 forintot. Az összes kereset, melyet az intézet 1898-ban nyújtott a gyárakban dolgozó munkásokéival együtt (beruházások) nélkül, 1.485.349 frt volt.

— **A tőzsdeadóról** fontos nyilatkozatot tett a pénzügyminiszter a képviselőházban. Kijelentette, hogy a mi tőzsdeadónknak nem szabad súlyosnak lennie, nemcsak azért, mert tőkeszegény országban ilyen kísérletekkel igen veszedelmes eredményre lehetne eljutni, hanem azért sem, mert tekintettel kell lennünk a szomszéd Ausztriának ilyenmü adójára s nem hozhatunk be olyan adórendszert, amely különben is csekély börzeforgalmunkat esetleg teljesen átterelhetné.

Az „E. G.” közvetítő osztályánál jelenleg előjegyezve van:

Kínálat:

1. Bázna nyugati faj tenyész-malacz nagyobb számban kapható. (G. I.)

2. Kis-küküllőmenti különböző csemege-, faj-, ó- és asztali borok, u. m. leánka, törökhegyi stb. Hogy hol? megmondja a kiadóhivatal. (G. I.)

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8—10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legerősebb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164. 1—52.)

Gaal és Molnár.

3. 4—5 q. rigai lenmag 2-ik után termés, hl. suly 84 kiló; ára q.-ként M.-Nádason 11 frt.

4. 15 q. duppauzi zab, h. sulya: 54 kiló; ára q.-ként 6 frt.

Kereslet:

1. Lencse, 300 kg. mintázott árajánlat mellett. (G.—i—d.)

2. Lencse 5 mm. elsőrendű minőségű vetőmag.

Közelebbi tudnivalók: a kiadóhivatalban, hol a minták is megnézhetők.

Megbízó levelekhez 5 drb., tudakozódásokhoz 2 drb. 5 kros levélbélyeg csatolását kérjük.

Üzlethelyiség utcái, vagy udvari keresetek 1900. jan. 1-re. Szükséges: 2 vagy 3 kis szoba, egymásba nyíló ajtóval, 2 külön bejárat. Csakis a főtéren, vagy belkőzép-utca elején levő helyiségek jöhetnek figyelembe. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít. (1—x.)

Lakást keres 5—6 szobával, kerttel, október 1-ére, Kolozsvárra költöző család. Egészséges, világos és száraz lakás kívánatik, bármily nagy kerttel, lehetőleg külön udvarral. Bővebb értesítést a kiadóhivatal ad. (1—x.)

— **Kisebb birtok, uri lakással az öszre hasznó bérbe kerestetik**, Kolozsvár határára vagy Kolozsvárhoz, esetleg más nagyobb vasut melletti városhoz közeli helységben. A birtok nagysága lehet 100—200 kat holdig. Csak felszerelt, jó karban levő birtok és lehető kényelmes (3—5 szobás) lakás kívánatik. Ajánlatokat az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala közvetít. (j—x.)

Tőzsde, piaci árak.

— **A tőzsdei árjegyzők közzététele.** A kereskedelmiügyi miniszter a budapesti és bécsi gabonátőzsdék árzárlatainak az eddiginél szűkebb körben való távirati közlése tárgyában a következő rendeletet adta ki:

A gazdálkodással foglalkozó közönség érdekében elhatároztam, hogy a budapesti és bécsi gabona-tőzsdék árzárlatai ezután nemcsak a nagyobb piacokkal bíró városokkal — mint a hogy eddig történt — hanem minden várossal és a járás székhelyén levő helységekkel, melyek a távirat- és távbeszélő hálózatba be vannak vonva, táviratilag hivatalból közöltessek.

A postahivatalok úgy a budapesti gabonátőzsde árzárlatait, melyek hetenkint rendszerint háromszor (hétfőn, szerdán és szombaton), rendkívüli árváltozások esetén pedig más napokon is közöltessek, továbbá a bécsi gabonátőzsde árzárlatait, melyek hetenként egyszer (szombaton) tételnek közzé, folyó évi május hó 1-től kezdve közszemlére kifüggesztetik.

Azoknak, a kik az árzárlati közléseket akár helyben, akár a hivatal székhelyén kívül eső lakásukra kézbesíttetni óhajják, s ebbeli kívánságukat a posta és táviratigazgatóságának írásban bejelentik, az árzárlatok másolatai házhoz kézbesíttetnek; és pedig azok részére, a kik helyben laknak évi 20 frt előfizetési díjért, azok részére pedig, kik nem laknak az illető posta és távirat, illetve távbeszélő hivatal székhelyén, évi 30 frtért.

A hivatal székhelyén kívül lakó előfizetőknek a hivatalok a gabonátőzsdék árzárlatainak nyomtatványra irt másolatait boríték alatt az első postaindítással megküldeni tartoznak.

Időjárás April 27. Az idő Európa nyugoti felében borús és esős, míg keleti felében száraz. A hőmérséklet eloszlásában több szabálytalanság észlelhető.

Magyarországban is az idő inkább borult, eső azonban csak szórványosan délen — fordult elő. Nálunk az erdélyi részeken, a hét elején több helyen esett az eső, később derült, enyhe idők jártak. Az átlagos hőmérséklet kisebb volt, mint az előző héten.

Jóslat: Enyhe, esős idő várható.
Hőmérséklet: Bndapest 7-7, Ó-Gyalla 9-5, Szeged 8-7, Kolozsvár 5-2.

Vetések állása. A vetések igen szépen gyarapodnak, helyenkint a kukorica is már kikelt. Az időjárás

általában egész Európában kielégítő, ellenben Amerikában a vetések a rossz időjárástól sokat szenvedtek, miért is ott az árak szilárdabb irányzatot mutatnak.

Budapesti gabonátőzsde.

I. Készárúüzlet.

	1899. április 26.
Buza bántási 76 kilós	frt 8.85—8.95
„ tiszavidéki „ „ „	„ 9.05—9.15
„ bicskai „ „ „	„ 9.—9.10
rozs prima 70—72 kilós	frt 7.05—7.70
„ másodrendű „ „ „	„ 6.90—7.05
árpa takarmány „ „ „	„ 6.20—6.55
„ égetni való „ „ „	„ 6.60—7.40
„ sörfőzésre való „ „ „	„ 7.60—8.40
zab „ „ „	„ 5.80—6.15
tengeri ó bántási „ „ „	„ 4.45—4.55
„ másnemű „ „ „	„ 4.35—4.45
köles „ „ „	„ 4.15—4.45

Főleg buza hanyatló, rozs, zab szilárd, árpa, tengeri változatlan.

II. Határidő-üzlet.

1899. ápril. 26-án.

4 órai zárlatkor:

Buza májusra	8.65—8.66
„ októberre	8.24—8.25
Rozs októberre	6.68—6.70
Zab májusra	5.65—5.70
„ októberre	5.52—5.54
Tengeri 1899. májusra	4.44—4.45
„ júliusra	4.58—4.59

Budapesti értéktőzsde.

1899. április 26-án.

Utőtőzsde.

4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	357.70
Magyar hitelrészvény	334.—
Leszámitoló bank	256.—

Kolozsvári piac

Fölhozatal csekély volt, a vételkedv megcappant, a gabonaművek közül a zab volt még legkeresettebb.

A csütörtöki (ápril 27-iki) **hetivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza (piaczi)	frt 6.80—7.40
„ (jobb minőség)	frt 7.30—8.—
Rozs	frt 7.80—7.—
Árpa	frt 5.50—6.—
Zab	frt 4.90—5.20
Bükköny	frt 2.80—3.20
Állami olommal ellátott arankamentes lóheremag	frt 54—58
Magyar luczerna arankamentes	„ 70—75
Francia	„ 80—85
Marhahus I. oszt. 1 kiló	52 kr.
„ II. „ 1 „	48 kr.
11 drb tojás	20 kr.
1 pár csirke nagyság szerint 60, 70, 80 kr.	

Erdélyrészi vásárok.

— Saját tudósítónktól. —

Torda. A f. évi április hó 21—22—23-án tartott tordai országos vásárra felhajtott 5415 szarvasmarha, 575 ló, 486 juh és 342 sertés. Eladatott 1754 szarvasmarha, 191 ló, 197 juh és 128 sertés. Az elsőrendű ökör párja 290—340 frtig, másodrendű 190—270 frtig. Borjas tehén darabja 65—110 frt, fejős tehén 40—90 frtig. Luxusló nem kelt el, a közepes igások darabja 30—80 frt volt. Fejős juh párja 10—11 frt. Süldők, sertések 7 hónaptól 17 hóig 14—40 frtig. Időjárás jó, felhajtás és kereslet lanyha, a szokottnál jóval kevesebb.

Torda-Szent-László. A torda-szent-lászlói állat-, főképen pedig juhvásár április hó 25—26-án tartott meg. Felhajtás különösen juhban meglehetősen volt. Eladatott 1200 juh, páronkint 10—10.50 frtig. Nagyobb állatok iránt kereslet nem volt. *Berrár.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **M. Gy.** Egyik helyi napilapban már olvastuk kéziratban beküldött cikkét s így, habár más czímet adott is neki, nem közölhetjük. — **B. L.** Köszönjük, jönni fog. Mindenesetre inkább laikus által is teljesen érthető, mint tudományos cikkeket kérünk. Egyébként tudományos dolgokat is lehet érthető, népszerű és érdekes modorban megírni. Külföldi lapokból is elfogadunk olyan gyakorlati dolgokat, melyek nálunk is használhatók. — **S. P.** Gyümölcsfeldolgozó gépek ismertetését ezidőszert legszívesebben fogadnók. Üdvözet és köszönet! — **H. J. Bpest.** Köszönjük. Jönni fog. Kérjük lakcímét közölni velünk, hogy a példányt biztos czímmel küldhessük. — **G. M.** Szt. János rozst próbálja meg gr. Teleki Arvéd urtól, Drassó, u. p. Koncza, beszerezni. A kérdéses burgonyáért lehet kérdezősködni: Gáspár Antal M.-Vásárhely és Urad. intézőség Macs, Debreczen.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPEST.

Pontos czím: **Első Magyar Gazdasági Gépgyár**

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (33. II. 14. 26.)

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavágók Marzsolók

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó: **TOKAJI LÁSZLÓ.**
Társzerkesztő: **JAKAB LÁSZLÓ.**
A kiadóhivatal vezetője: **MARSELEK FERENCZ.**

Telephone: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.
Gépgyár és Vasöntöde
Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók — TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —
Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.
GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Tücsörök, Szecskaavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.
Fémöntvények — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: **EKÉK.**

(101. 9—40.)

HIRDETÉSEK.

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127. 6-52.)

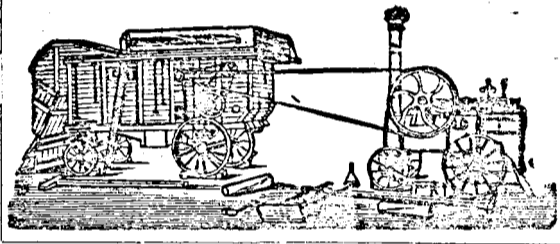

Legjobb gazdasági-, vetemény- és virágmagvak kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 5.
(40. 18-26.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes részei, gabona-zsákok stb. stb.

Eladó földbirtok!

Alsófehérmegyében Magyar-Herepén (vasúti állomás Sövényfalva vagy Maros-Újvár) nagyon egészséges vidéken kedvező feltételek mellett eladó vagy bérebeadó az összes holt felszereléssel tagosítás alatt álló 65 holdas birtok, szép gyümölcsfák között levő lakházzal és gazdasági épületekkel ellátott belsősséggel együtt. A birtokban van: 32 hold szántó, 4 hold termő szőlő és 3 hold szép termő fajgyümölcsös kettős vinczelléri lakházzal, 3 hold erdő, 11 hold rét és kaszáló, 10 hold legelő és a községben egy kitűnően értékesíthető keserűvízforrás. (155. 3-6.)

Jó méhvidék.

Értekezhetni szóval vagy írásban

Benkő Benedek

kir. államvasúti hivatalnok tulajdonossal
Nagyvárad pályaudvaron.

Nagy József ékszerész üzlete

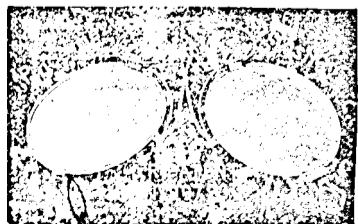
Kolozsvárt Főtér Br. Josika ház.

Alapított 1852-ik évben.

Ajánlja arany, ezüst és ékszer neműekben különleges nagy raktárat.

Készít új ékszereket és elvállal mindenmü javitásokat.

Legjutányosabb árak, csere teljes értékben. (165. 2-12.)

Üzletem most csakis VII. Erzsébet-körút 5. szám alatt, a New-York palota és Kerepesi-út között létezik. Amateur fényképészeti cikkekben folyton új dolgok kaphatók. Fényképészeti gépek 6 frttól feljebb. Szemüvegek 1 frttól. Legújabb szabadalmazott PATENT KNEIFER orrszorító, mely minden orron könnyen ül és a mellett mégis erősen tart. Légsúlymérő, Lázmérő és Hőmérők 50 krttól feljebb. Emberi műszemek minden színben; ugyszintén állati szemek is.

(140. 4-10)

Árjegyzék magyar utasítással ingyen és bérmentve.

Hatschek Béla látszerész és műszerész a „Műszemhez” Budapesten.

Legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

(151. 4-6.)

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő		Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

A negyedik nagy m. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre újból 50,000 nyeresemény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész	I. o. eredeti sorsjegyet	6.—
" fél	" " " "	3.—
" negyed	" " " "	1.50
" nyolczad	" " " "	— .75

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. május 18. és 19-ig
mely napokon a húzás van,

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

BUDAPEST, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereseményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törörendő.

Pontos czím.

_____

_____

_____

Olcso keritések! Olcso keritések!
Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapesten, VIII., Üllői-út 48.
 Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tuskés-sodronyt, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkély-rácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból; ugyancsak díszes virágágy- és gyeperkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; magtár-ablakrostélyokat; szikrafogókat; gabona-választóhengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelő-rostákba.

(125. 6-6.)
 Arjegyzékek és költségvetések ingyen.
 Jutányos és pontos kiszolgálás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint 6 év óta

Albert József

szobafestő- és mázó cég alatt folytatott üzletemet a 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

Haas János

szobafestő- és mázó üzletével egyesítettem Kalföldi utamból hazatérve, üzletemet a legelső munka-erőkkel gyarapítva, a mai kornak megfelelő legdiszesebb szobafestő- és mázó munkákat elvállalok, biztosítva t. megrendelőimet, miszerint törekvésem leendő egy, mint eddig, ezután is a legmagasabb igényeknek teljesen megfelelni.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva magam, alázatos szolgáljuk

ALBERT JÓZSEF,
 szobafestő- és mázó.

Nagy utca 2. sz. saját ház.

(132. 6-6.)

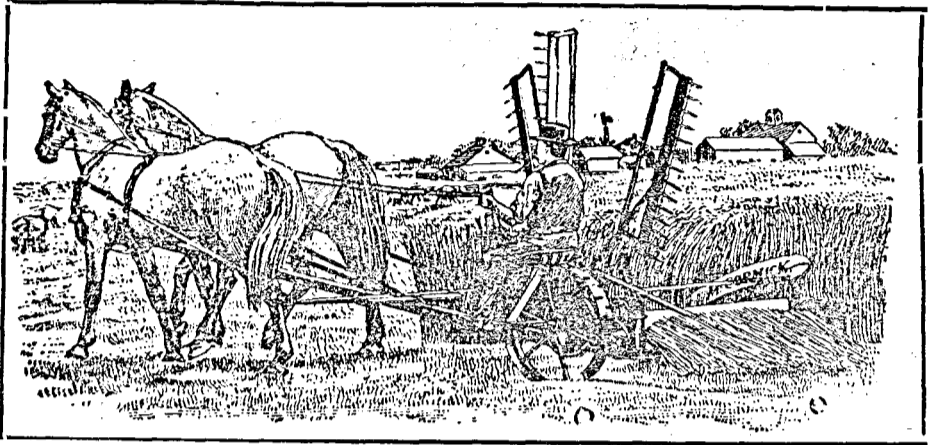
Még minden résztvevő aratógépversenyen, ép úgy 1898. év július hó 11-én Hódmezővásárhelyen is a két első díjjal aranyérmekkel lett kitüntetve.

Mc Cormick

a világ legrégebbi arató- és fűkaszalógépgyára Chicagóban.
 Magyarországi kizárólagos vezérképviselőisége

BUDAPESTEN Müller és Weisz VI. Gyár-utca 66.

Ajánlják: a legmegbízhatóbb **Mc Cormick „HUNGÁRIA“** kéveköthő aratógépet, a legtökéletesebb **Mc Cormick „DAISY“** marokrakó aratógépet és a legújabb s legjobb **Mc Cormick „NEW 4“** fűkaszalógépet.
 Számos kitüntetések és elismerő levél igazolja.

Legjobb a világon! és legkedveltebb.

Legjobb a világon! a legkönnyebb

Mc Cormick gyártmányú gépek bámulatos tökéletességét.

Gépeink nagy számban, a gazdák teljes megelégedésére az ország minden részén működésben vannak.

(154. 3-15.)

Dr WÄGNER ÉS TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
 MINT BETÉTI TÁRSASÁG.
 BUDAPEST IX. JINÓDY-UTCA 3 (a Gizella malom mögött.)

SZIKVIZGYÁRAK BERENDEZÉSE ÉS ELLÁTÁSA.
SÖR ÉS BORKIMÉRŐ KÉSZÜLÉKEK.
FÉMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS FÉMLEMEZELÉSI INTÉZET.

KÉPES ÁRJEYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTESEN
 FOLYÉKONY SZENSÁV

99% ún. és törv. beállításon

71 12-12)

A ranka-mentes kizárólag
 erdélyi lóhere és legprimább
luczernamag

a kolozs-monostori állami vetőmag vizsgáló állomás által ólomzáróval a legjutányosabban beszerezhető:

Klein József és testvére
 cégénél

(147. 1-1.)

M.-Vásárhelyen.

Mintázott ajánlatok kívánatra küldetnek.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK

mindennemű házi és nyilvános célokra, a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

A BOWER BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint

= inoxydált szivattyuk =

(87. 10-26.)

W. GARVENS, Wien,

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek, fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság.

I. Schwarzenberg-gasse 6.

I. Wallischgasse 11.

MALOM-BERENDEZÉSEKET,

valamint

egy-egy malomgépet, vizeskereket, turbinákat, közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

malomépítészeti gépgyára és vasöntője

(102. 8-26.)

Budapesten,

Külső Váci-út 54. szám.

Új czég!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

BAGOSI FERENCZ
képesített kőműves mester és
CSEH ANDRÁS
képesített ácsmester

— mint törvényesen bejegyzett czég egy új —

építési és vállalkozói üzletet

nyitottunk

Elvállalunk a szakmánkba vágó minden kisebb és nagyobb építéseket, valamint átalakításokat és javításokat úgy helyben, mint vidéken pontosan és szakszerűen elkészíteni.

Kérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását annál inkább is, miután szakképzettségünket Kolozsvárt — tekintetes Endstrasser Benedek építész úrnál sze-

reztük és több éven keresztül mint főpallérok működünk; és ezen idő alatt több magán és megyei munkát végeztünk, ugymint: a kolozsvári megyeház építésénél mint kőműves és ács főpallérok együttesen működünk és az újabban épült honvéd laktanya építésénél mint kőműves főpallér és ács alpallér működünk, továbbá a ngos Péterfi Zsigmond ur nyaralójánál, B. Bak Lajosné bérházánál mint kőműves főfelügyelő és ács főpallér működünk. — S a jelen időben én Bagosi Ferencz, a deési róm. kath. egyház bérházánál, a mely tekintetes Reményik Károly építész mérnök ur által építettett — mint építésvezető voltam alkalmazva; és Cseh András a kolozsvári róm. kath. egyház újonnan épült bérházánál, a mely a Hausmann Sándor budapesti építész ur által építettett, mint ács főpallér működött.

És ezen idő alatt szerzett tapasztalatainkkal és teljes szakképzettségünkkel vagyunk bátrak a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérni s mint új kezdők magunkat becses figyelmökbe ajánlani.

Szíves megrendeléseiket várva, maradunk a nagyérdemű közönségnek legálázatosabb szolgálói

Bagosi Ferencz és Cseh András
építési vállalkozók.

Építési iroda és ácstelepünk **külközp-uteza 3a. szám,** B. Bánfi Ernő kert, a dohányraktár mellett.

(118. 7—8.)

ALAPITTATOTT 1851.

ALAPITTATOTT 1851.

SPALLER KÁROLY UTÓDA VERESS LAJOS

KÁLYHAKÉSZITŐ,

MINDENEMŐ TARTÓS ANYAGU KÉSZ KÁLYHAK NAGY RAKTÁRA
KOLOZSVÁRT, Kultorda-uteza 10 Biasini mellett.

Mindennemű e szakmába vágó javításokat úgy helyben, mint vidéken

— **jutányos árban elvállal.** —

Bizonylat.

Veress Lajos, kolozsvári kályhaiparos kérésére igazolom, hogy a kolozsvári új megyeházba 64 darab Dániel-rendszerű kályhát és kemenczét állított fel, mely munkáját a kitűzött időre kifogás nélkül befejezte. A kályhák ellen eddig panasz nem merült fel, azok jól fűtenek s kelő melegt terjesztenek

Kolozsvár, 1898. decz. 16.

(130. 6—26.)

Láttam!

Gr. Lázár
alispán.

Nemes Gyula
kir. mérnök.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására kozni, hogy *építési vállalati irodámat f. évi április hó 1-ével* a (volt Belhid) Wesselényi Miklós-uteza 7. szám alá helyeztem át, tisztelettel közölve, hogy minden kőműves és cserepező mesteri munkát a legjutányosabb árban vállalom föl. Azonkívül tisztelettel tudatom, hogy a *falgomba* ellen a legbiztosabb irtószerezettel rendelkezem és így e téren is a nagyérdemű közönségnek följajánlhatom pontos és biztos hatású működésemet.

Kolozsvárt, 1899. évi április hó.

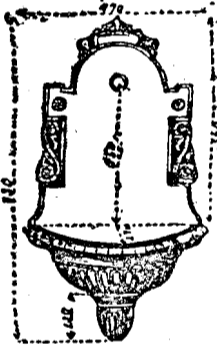
(146. 5—6.)

Zanfert János, kőműves és cserepező mester.

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5—6 sz. Telefonszám 101.

PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább felsorolt munkákat jóállás mellett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre, ereszcsonornákat és egyéb díszítményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdőket, szivattyúk, fecskendők,

szökőkutak, stb. **osatornázások** vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelő, mosdók és kiöntők szerelését. (148. 3—52.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Sertés eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok kondorszörü mangalicza fajta sertés tenyésztéséből származó:

35 darab súldó kocza

darabonként 50 forintért szabadkézből eladó.

Az eladó koczák a ménésbirtok kománai kerületének lupsai tanyáján vannak elhelyezve, a hol azok megtekinthetők.

Venni szándékozók a koczákat bármikor megtekinthetik, és az igazgatóság előzetes értesítése esetén Homoród Kóhalom vagy Fogaras vasutállomáson venni szándékozók kocsit fogja várni.

A megvett koczákknak vasuton való szállítása esetén szállítási igazolvány adatik, a melynek alapján a koczák szállításáért mérsékelt vasuti fuvárdij számítottatik.

Fogaras, 1899. április hó.

(157. 2—3)

A fogarasi m. kir. állami
Ménésbirtok Igazgatósága.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege útján Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra; 50 évi törlesztéssel 5 százalékv.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékvnyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélkölcsönök földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékv és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65 % évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdőlérszi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1. 18—52)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3% -os nyeresévkötvények.

REMÉNYIK VICTOR

vasnagykereskedés
Kolozsvárt, Fötér 22. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű vas- és vasárúkból, ugymint

Gazdasági eszközök, háztartási cikkek, konyhaszerek és mindennemű szerszámokból.

Vaskemenczék

fa- és kőszénfűtéshez, továbbá öntöttvas és erős vaslemezekből készült

takaréktűzhelyek, Meidinger-kályhák

állandóan nagy választékban kaphatók.

(73. 11—12)

Bámulatos olcsó!

Goldin óra 8 frt.

Mikel remontoir erős zsebóra, szépen díszített tokkal, másodperczmutatóval csak 2 frt 60 kr. Nikkel remontoir zsebóra, zománcz számlappal, minden 32 órában, kitűnő szerkezetű, 3 frt 50 kr., duplafedéllel 5 frt. Új ezüst rem. zsebóra művészileg vésett tokkal, teljes szerkezetű, 4 frt 20 kr., duplafedéllel 5 frt 50 kr. Tula rem. zsebóra 5 frt, duplafedéllel 7 frt 50 kr. Valódi ezüst rem. zsebóra, finom svájci szerkezetű, 6 frt. duplafedéllel 8 frt Valódi ezüst lánczok 2 frt és feljebb Ébresztőórák 2 frt. A nálam vásárolt nikkel- és ezüstórák jószágáért, valódiságáért 10 évi írásbeli jótállást nyújtok.

Javítások 2 évi jótállással.

Képes árjegyzéket **órakról**, továbbá külön árjegyzéket **tajtőkplákról** ingyen és bérmentve küldök.

(111. 8—12.)

Kun H. műórák,

Budapest, Koronaherczeg-utca 7.

Marcinkiewicz Ignác *férfi ruha-szabó*

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett.

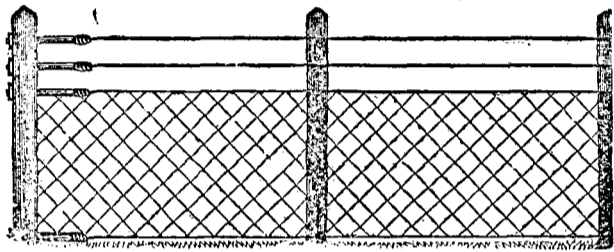
FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150. 4-52.)

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI

(137. 5-6)

Csász. és kir. udv szállítók
első m. sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-gyára,
Budapesten, IV., Ferencz József rakpart 21. sz.

GÉP-SODRONY-FONATOK

kertek, erdők, tyukudvarok, vadaskertek, gazdasági telepek, ménesek stb. stb. bekerítésére. Továbbá acél tüskés kerítés sodrony.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

„FÖLDBIRTOKOS MAGYARORSZÁG“

(91. 9-12)

kiadóhivatala

BUDAPEST, VIII. Üllői-út 6. szám

által mindennemű jelzálogkölcsönök
— a legújabb módok szerint —
teljes sikerrel gyorsan eszközöltetnek.

Ajánlatokkal, prospectusokkal, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **14 év óta fennálló Tomán és Bányai szobafestő és mázoló cég** — társam Bányai Béla elhalálása folytán megszűnővén — a

szobafestő és mázoló üzletet

ezután

a saját nevem alatt fogom vezetni.

Igyekezni fogok, hogy mint eddig, úgy a helybeli, mind a vidéki közönségnek kívánsága, igénye szerint eleget tegyek. Gyári összeköttetésem folytán az anyagokat is mérsékelt árban kapva, a teljesítendő munkában bárkivel **olcsóságban versenyezhetek.**

Ujjonnan érkezett mintáim pedig olyanok, a milyeneket Kolozsvárt még senki sem állított elő.

Az eddigi cég iránt tanusított pártfogását a nagyérdemű közönségtől magam részére ezután is kérve, maradok teljes tisztelettel

Kolozsvárt, 1899. márczius hó.

(144. 5-6.) **Tomán Béla,**
szobafestő és mázoló
Külmonostor-utca 26. szám.

KASSANTAL

aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

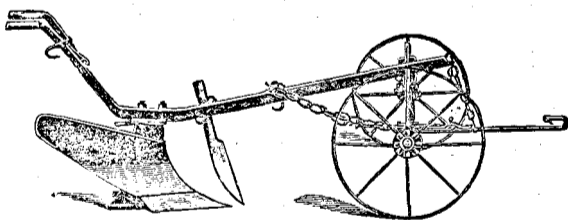
Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás!

(163. 2-52.)

Egy és többvasu egytetemes

ACZÉLEKÉIM és TALAJMIVELŐ

eszközeim olcsó ár, *elsőrendű* minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek. minél fogva gyártmányaimra a t. gazdaközönség figyelmét felhívom.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgállok.

Bächer Rudolf

es. és kir. kizárólagos ekegyára Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

1898. Eperjesen,
állami arany érem.

Magyarországi vezérképviselő:

S z ü c s Z s i g m o n d.

Az „UNICUM-DRILL“

egytetemes sorbavetőgép sokoldalú használhatóságánál, czélszerű és egyszerű szerkezeténél fogva egész Európában a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, minél fogva az összes eddigi vetőgépek között az első helyet foglalja el.

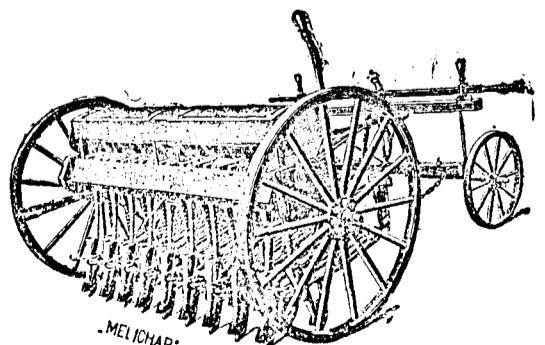
Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

MELICHAR FERENCZ

(26. 10-12.)

es és kir. szabad. kizárólagos vetőgépgyára

BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

Magas és törpe Rózsafák,

kitünő edzett példányokban a legháladosabban virágzó és szép fajokban kaphatók

Schultz Rezső

kertészetében
KOLOZSVÁRTT.

Nádas tulsó melléke I. Virág-
csarnok Unio-utca 2.

(159.2-4.)

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belközép-u. 53.

Elvállal mindennemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan felszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka

(162. 2-26)

Májér Mihály.

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, cimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választékú raktára; továbbá német és olasz

hurokat

BRAUN MIHÁLY
KOLOZSVÁR

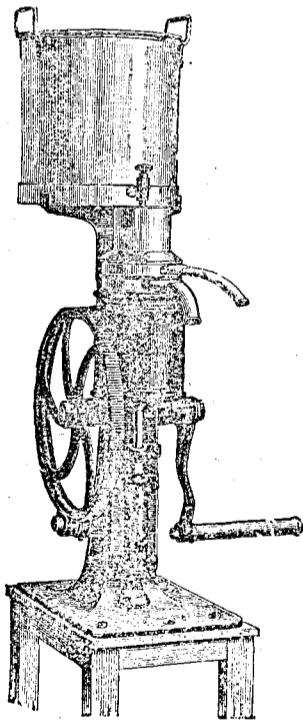
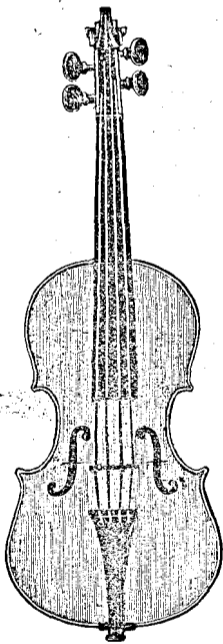
Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindennemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan teljesíttetnek.

Árjegyzék

kívánatra ingyen és bérmentve.
(117. 4-26.)

TANARON

gyümölcsfa-permetező szer.

Az érszerüen és szorgalommal kezelt gyümölcsfanyészést busásan jövedelmez gondozójának; ezért szükséges, hogy a termelők figyelme első sorban a fát és gyümölcsöt egyaránt pusztító rovar és féreg ellen irányuljon.

Több hirneves pomológus szakértő tanácsai nyomán sikerült a gyümölcsfa-permetezéshez szükséges alkatrészek birtokába jutnom.

Ezeket az előirt módozat szerint összeállítván, vegyileg megvizsgáltattam és

„Tanaron“ (gyümölcsfa-permetező szer)

éven hozom forgalomba, egyidejűleg a szabadalom el-

nyerése céljából S. 754. szám alatt a bejelentést megtettem. Ugy az összeállítás, de különösen a vegyi vizsgálat kitünő eredménye azon határozott kijelentésre batoritanak, miszerint a „Tanaron“ egyike a legjobb gyümölcsféreg irtó szereknek, feltétlenül biztos eredménnyel jár és nincs semmi káros hatással sem a fa, sem pedig annak gyümölcsére.

Egy doboz ára 60 kr.

Ehez szükséges fecskendő darabja 1 forint.

(170. 1-3.)

Tisztelettel

Sugár Manó

gyártelep:

SZABADKA, I. kör, Beresényi-utca 351. saját ház.

Számos elismerő- és köszönő-levelek közül kiemeljük:

Siemens és Halske

(161. 2-12.)

részvénytársaság

villamvilágítási és erőátviteli gyárai
BUDAPESTEN.

Készítenek: Villamos világítási és erőátviteli központi telepeket városok, malmok, gyárak és magánosok részére. Villamos világítási és villamos erőátviteli berendezéseket, villamos bányászati berendezéseket, vasuti váltóbiztosító, távbeszélő és elektrolitikai berendezéseket, elektromotorikus kapcsolásokat szerszám- gépekhez. Kábeleket távirászat, telefon és világítási czelokra 1000 mm² rézkeresztmetszetűg. Különböféle elektromos és kombinált világító testeket.

Gyárak: V., Váci-ut 54. Irodák: VIII. Kerepesi-ut 21.

Költségvetések és ajánlatok készséggel és díjtalanul szolgáltatnak.

Zenekedvelők figyelmébe!

Amerika bámulatos technikai találmányával lepte meg újra a világot. És a zenekedvelők páratlan lelkesedéssel ostromolják az összes európai államokban és kerületekben elhelyezett GUITAR-ZITERA társaságot. A Zitera hangjegyei már magukban foglalják a gyakorlati oktatást is annyira, hogy teljes zeneismeret nélküli egyének is egyszeri magyarázat után képesek lejátszani minden darabot.

Magyarországi, illetve Budapesti székházunk jóváhagyásából a midőn szerencsés lehettem itt helyben Kolozsvárt egész Erdélyre kiterjedőleg Zitera termemet berendezni, felkérem a n. é. közönség szives érdeklődését. — Raktáromon több száz Zitera áll a n. é. közönség rendelkezésére és a bámulatos olcsó áráktól eltekintve, egyszersmint termemet a kor igényeinek teljesen megfelelőleg ingyen oktatásra is berendeztem.

Egy Zitera ára 13 frt. Részletfizetésre 16 frt.

Egy évig a tollunk vett ziterákat ingyen hangoljuk.

Kiváló tisztelettel MENZENHAUER és SCHMIDT,

(160. 2-18.)

Kolozsvárt, Belmagyar-utca 25. szám.

382 díjjal kitüntetve.

1898 évi Bécsi Separator-versenyen 1-ső díj.

ALFA SEPARATOR RÉSZV.-TÁRS.

ezelőtt PFANHAUSER A.

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 45. sz.

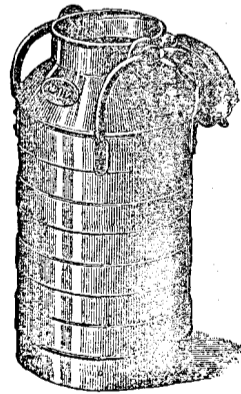
Tejszövetkezetek és tejgazdasági telepek berendezése.

Tejgazdasági eszközök és gépek
gyártása.

1898. évi gyártás 28,209 fölözögép.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

(63. 7-10.)

Beretvás Pál szálloda- és szőlőtulajdonos
Kecskeméten. Hordós Ferencz szőlőtulajdonos
B.-Füred. Simonfy Jakab földbirtokos
Pa. Tornyos Lőb. Fischer Vilmos kereskedő
Császártöltés. Wass Ádám vendéglős és
szőlőtulajdonos Szabadkán. Medveczky
György I. jegyző R.-Palota. Ferenczy gyógy-
szerész Petrovác. Braun Károly birtokos
Eger. Dr. Klein Adolf osztályorvos Sza-
badkán. Baereich Sándor altábornagy
Nagy-Écs. Soos Elemér ezredes Péczel.

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

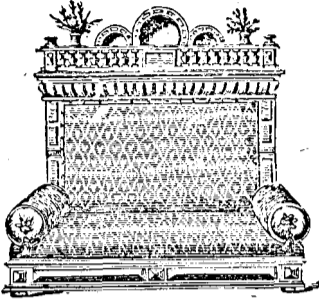
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utca 5.

MAROS-VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka,
pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(188. 5—15.)

Diszokmány, állami érem, ezüst és aranyérem — Páris, London Berlin, Budapest, Bordeaux, Graz, Danzig, Prága, Triest, Baden, N.-Szeben, S.-Szt.-György stb. kiállításokon.

Eredeti természettiszta

ERDÉLYI HEGYIBOROK

TEUTSCH B. JÓZSEF

pinceszéből SEGESVÁRTT (Erdélyben).

Fehér és vörös pecsenye, csemege és asztali borok. Nagy- és Kis-Küküllő-menti és Marosmenti asztali bor, Törökhegybeli, Steiniger, Leányka-szőlő, Küküllőmenti virág, Rizling, Tramini, Muskotály, Házielzék (Nagyküküllő-menti szemelt), Sauvignon, Semillon, fehér és vörös aszu, Carbenet, Hazai piros, Erdélyi pezsgő.

Eredeti töltésben és tisztán kezelve kapható.

(168. 1—3.)

S-Szent-Györgyön:

GYÁRFÁS ÁRPÁD

FÜSZER- és CSEMEGEKERESKEDŐ,
EGYEDÜLI HELYI BIZOMÁNYI RAKTÁROSNÁL.

Köszönetnyilvánítás.

Ő fensége Salvator Lipót főherceg
udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpbal bélelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelőek voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án. **KRAHL**, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor úr!

Az asbestbetűtű cipők kitűnőségét legjobban bizonyítja, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő hiva

VEKERLE SÁNDOR.

Óvakodjunk a hamisításoktól,

Óvjuk lábainkat az izzadástól, melegtől
és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés,
sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét
dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságn 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr.
gyermeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közshadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22 500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladóknek megfelelő árengedmény.

Kapható kizárólag az

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR
BETÉTI TÁRSASÁGNÁL,
Budapest, VI. Sziv-utca 18. szám.

(167. 1—50.)

KUT SZIVATTYUK és ÉPÍTÉSI SZIVATTYUK!

Kolozsvári vízvezeték- és csatornázási vállalat

Bányai K. és Társai bejegyzett cég.

Iroda, műhelyek- és raktárak:

KOLOZSVÁR, főtér 18. szám. Telefon 324. szám.

Elvállalunk ugy helyben, mint vidéken is, magánházakban, uradalmak és kastélyokban a legújabb modern kivitelben, a legmesszebb menő műszaki berendezéseket, bármily nagyságban, valamint a régebben berendezetteknek a mai korszerűt átalakítását és javítását teljes garantirozás mellett a legolcsóbb árakon.

Létesítünk fürdő-telepeket, egészségügyi berendezéseket a legújabb találmányok szerint, klosetteket fűtés és világítási készüléket, melegvíztelepeket, vizkutatásokat, furatásokat és alagsóvezetéseket a saját rendszerünk szerint.

Készítünk tűzoltó fecskendőket, felszereléseket, szivattyukat, házi és kerti fecskendőket minden alakban és nagyságban.

A legelsőrangú gyárakkal levő előnyös összeköttetések folytán a legjutányosabb árak mellett vállalkozunk és szállítunk.

Költségvetés és tervezeteket díjmentesen készítünk ugy a helyi mint a vidéki t. megbízóinknak.

Kérve kiterjedt vállalatunknak pártfogását és becses megrendelését is.

Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat

Bányai K. és társai

Kolozsvár. főtér 18. sz. Telefon 324. szám.

(143. 5—10.)

TÜZOLTÓ FECSKENDŐK és FELSZERELÉSEK!

Eladó szőlő-ajtványok

(115. 7—10.)

és kitűnő

asztali **Ó-** és **Új** hegyi borok

nagy mennyiségben.

Gyökeres ojtványok: Bakar piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Rogogos gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 120 frt első osztályu, II-od osztályu 60 frt. Sima zöld ojtvány ugyanezen fajokból ezre 80 frt első oszt., II-od osztály 50 frt, mind Rip. Portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I oszt. 10 frt, II. oszt. 6 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József Bihar-Diószeben.

KIS KÉZI VETOGÉP EGÉSZ
ÚJAN IGEN OLCSÓN ELADÓ.
CZIM A KIADÓDAN.

(XXX.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a *a beltorda-utcai róm. kath. Lyceum-épületben levő*

kárpitos butorraktáromat,

hol állandóan készletben tartok teljes lakberendezéseket, ugyszintén egyes butorok, mint szekrények, heverő diványok, lószőr, afrik- és ruganyos-matracokat, tükröket és képeket stb. a legolcsóbb árak mellett. — Elvállalok mindennemű kárpitos munkát úgy helyben, mint vidéken. Átalakításokat is izlésesen és jutányos árban a legújabb rajzok szerint saját műhelyembe készítek. Továbbá a legújabb szerkezetű és összecsatolható ágybetéttel — divánok és fautelek s a legújabb tábori ágyakat sodronybetéttel, különösen becses figyelmébe ajánlva s pártfogásukat kérve, vagyok

(119. 7—12.)

tisztelettel **MAYER GÉZA** műkárpitos és butorraktáros.

A LEGJOBB MAGVAK KAPHATÓK MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedésében

BUDAPESTEN, Andrassy-út 23-ik szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

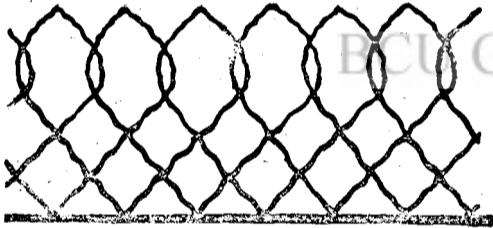
(28. 18-x.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és lóher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (121. 4-24.)

Méhészeti eszközök és műlép

egyetlen raktára Kolozsvárt

Szegedi Zoltán

vaskereskedésében,

(Hid-utca, posta mellett.)

Továbbá rúdvas, vasárú, épület- és butorvasalások, szerszámok, konyhaberendezési és háztartási cikkek, légnomású permetezők, valamint gazdasági eszközök raktára.

Jutányos árak!!

(158. 2-3.)

HARANGÖNTŐDE.

Alapított 1770-ben.

Andrásovsky Efraim

(Az 1885-iki budapesti orsz. kiáll. jury-tag)

Több kiállításon első díjat nyert.

Kolozsvárt, kül- és belmagyar-utca sarkán, saját házában.

Ajánlja az erdélyi részekben legnagyobb harangöntődjét, harangcsoportok zenészileg felállítását, kerti és utcai szivattyuk, tűzfecskendők, gőz- és vízvezeték, csatornázási vállalat helyben és vidéken gyorsan és pontosan eszközöltetnek. (133. 6-6.)

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 1-97. évi 49851. sz. magas rendelete folytán ez évi november 15-én a közegészségügyi hatóság által kibocsátott felszólításra való **figyelmeztetéssel** felhívjuk az **összes nyilvános helyiségek**, nevezetesen: Irodák, kereskedések, fürdők, szállodák, vendéglők, kávéházak, pánkházak, magánhivatalok, iskolák, kisdudorok, kórházak, egyesületek tulajdonosait, illetve igazgatóit, hogy a **tüdőgümőkór** és sok egyéb **betegségek** tovább fertőzése ellen a védekezés főképp abban áll, hogy a **tüdőveszes beteg** beszáradt és **szétporlott köpete megsemmisíttessék**, hogy az a levegőbe, melyet mások beszívják, az élelmi és élvezeti cikkekre, melyek közfogyasztásra szánják, valamint a közhasználatban levő tárgyakra ne jusson.

Ezen célra egyesgyedül és kizárólag a valódi amerikai „Dustless” porlő anyag készült, mely megsemmisíti a port és meggátolja a bakterium továbbterjedését.

Tisztítja a levegőt!

Főlösségessé teszi az öntözést, surolást és kefélést!

Beeresztéseket elfogad és eszközöl úgy helyben mint vidéken a **Dustless Floor Dressing Co.**

HYGIEIA pormentesítő vállalat erdélyrészi vezérképviseletébe Kolozsvárt.

DIETRICHSTEIN J.

Mátyás király-utca (Trandafir-ház.) Telefon 395.

Vidéki képviselők kerestetnek.

!Óvakodjunk utánzatoktól!

Ó V Á S I

A **Dustless Floor Dressing Co.** Képviseletének

Hygieia pormentesítő vállalat

Kolozsvárt

Ugy az önök tájékoztatására, valamint rendelő

közönségük és vevők érdekében indítatva érezzük magunkat kinyilatkoztatni, miszerint az United States of North Amerika területén senkinek sincs megengedve az általunk törvényesen védett „Dustless” nevet használni.

Az Egyesült Államokban ennél fogva eléggé védve vagyunk utánzatoknak ezen a néven való terjesztése ellen. Nálunk meg kell elégedniük az utánzóknak az al, — hogy anyagukat hasonló hangzású nevek alatt mint; Dustlos, Dustproof, Dustkiller stb. adják el.

Vevőink bizonyára rövid idő múltán megtalálják a különbséget a valódi és utánzat közt.

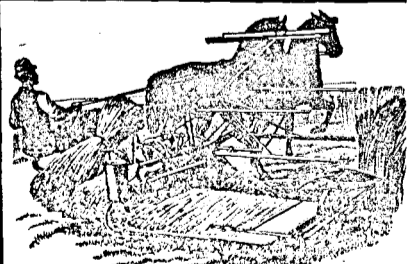
Felhatalmazzuk ezen nyilatkozatunkat tetszésük szerint nyilvánosságra hozni

Tisztelettel

Dustless Floor Dressing Co.

A. Wellisch, A. Leopold.

(79. 11-26.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az **Adriance, Platt és Co.**

new-yorki gyár világhírű „**Adriance**”

kévekető-, marokrakó-, arató- és fűkaszaló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képviselője

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „**Üzleti Értesítő**”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

A **V. Vermorel-féle**

villefranchei gyár világhírű

„**Éclair**”

peronospora-fecskendőinek

(32. 18-26.)

